Materiały warsztatowe
Mieczysława Pawlikowskiego.
Notatki słownikowe, językoznawcze
i sądowe

Rkp. 1849-1875
i b.d.

1

Słowniczek Japoński

układu K. P. Thunberga.
Podróżnego Szwedzkiego.

Dodatek do dzieła:
„O Japonii
Uwagi B. Gołowina
Tłómaczone
przez
Grzegorza Buczyńskiego."

(: Poświęcone przez Tłomacza Ludwikowi Hrabi
Platerowi :)

W Warszawie.
1823.

M. Pawlikowski

w Wrześniu 1849.

12

1.) A. 2

Abramuši — pluskwa
Abunaka — niebezpieczeństwo
Abunikoto — niebezpieczny
Abura — oliwa
Afo — głupiec
Aguru — wstać (fino aguru: słońce wschodzi)
Fino ire — zachód słońca
Aguru, Tokuru, Kiwuru — topić, rozredzić
Aiioki — jęki, konanie
Aiubu — biegać
Aijumi — krok, stopa
Kanjo aju, sanjo ajou — zachowywać się
Agurutši — trzewiki
Akfta — brud, -y
Aki — zoś (próżny, czczy)
Akooru — wypróżniać
~~Akibongjono~~
Akibonu jono aki — dzieje
Aksuiga — kichać
Akuru — otworzyć
Akeru — otwierać
Akubi — otwarte usta
Akubu — uważać pilnie
Amai, amaga — słodki
Amaru — odważny
Amar, itame — bolesny
Am — deszcz
Ame no fuura — deszcz pada

Anna — dziura
Anzuru — rozważać
~~A~~ Arei, areka — grabianie
Arao — grad
Aratarnu — odwiedzać
Aru — myć
Arawararu — uwiadamiać
Sosa arme — niepodobna
Aru, alu — mieć
Asi — laska
Asa — plama
Asi — pot / asi sura — pocić się
Asi — smak / Asiwi — smakować
Assai, asaka — płytki
Assegare — prędko
Asi — noga
Asubi — rozkosz
Atarassi — nowy, świeży
Akera — dotykać się
Atsika — gorący / Atsururu rozgrzewać
Atsumary zgromadzać się
Katabu wattume — rozmowa
Atsiwi — zginąć
Atawazyu — rozkazać

B
B
B
B
B
B
O
B
B
B
B
Bik
B
B
B
B
B
B
B
Ba
D
Da
D
Da

Atsuoa, atsumi — gruby
Attamanna — ból głowy
Au — być sprawiedliwym
~~Awa...~~ Awasiru — wieczorem

B.

Babo, bakka — szalony (przb: brat starszy)
Bai bai — handlować
Bakkemono — widmo
Bakkuti — karty / Bakkutjinsu - gracz w karty
Bang strai / banjo — odważek
O ben / gwiazdja / Bannin żołnierz
Basz fasz — widelec
Bea fea pokój.
Beooso — parawan.
Bi...kdem — sandały.
Biki - choroba, - biki mono - chory
Biosa - mózdrów. —
Birodo — axamit / Bo — nagi
Boosz Kaptan. — boży czapka
Bossi — poduszka — Bosou — ręka
Buton - guzik / buton gun - dziura od guzika
Budo — rodzynek
Bagiiura — bogaty — burej - mężczyzny

D.

Daimio — gubernator
Dai nagu sama — książe
~~D...~~ Dakka — wysoko
~~D~~amaszu — oszukać

Damas kote — oszukaństwo
Damateru — miłość
Damo — kładz
Dare mono — nikt
Dabakoteko — szukać
Di, dijung — język
Dung zuru — zazdrosny
Domen se — ryż drobny
Doku — trucizna / dooku — otruć
Donna — głupowaty
Dou teny — mytka
Dzi, Tzi, dij — ziemia
Dubio — ból głowy
Dzima — wyspa
F.
Farino nofa — pióra
Fa hu — ząb
~~F.l~~ Faguito, lano, Tami, ból zębów
Hanilgaki — proszek do zębów
Fagum ~~F.l~~ Fał
Fajsakto — szpluwaczka
Faijo — nagle — Fajdaku postęp
Faizura — czcić — Faizura mono czciciel
Fajaj ajaj hajaku bronić się

2.) Faku haku — nóż
Orifaba — scyzoryk
Fivari — parasol
Fakaro — woyna
Fako, hako, hago — skrzynka
Fokonoto hako — spiżarnia
Faleko — smętarz
Fakko — wschody / Fam — piętry
Fandai — stół /
Fanka — sciskać
Fauna — kwiat / Fauna sako — kwitnąć
Faunak hutaki — ogródek kwiatów
Faunajami corei / Faunamoko myż
Fauna, feuva, hauva — nos
Fauna, nošu — nozdrze
Fauna toru / nos ucierać
~~Faunaga~~ Faunagami — chustka do nosa
Fauna Tabako — zażywać tabakę
do dto ire — Tabakierka
Fauna mojaururio — okulary
Faume — ciągnąć
Fare faru płacić
Fara faradate — zły słownik
Farikukatzuka
Faratate zosuka } gniewać się

Varuka Kotoŭura — źle robić
Mone no varika — mieć obrzydzenie
Varika kotojŭ — złoczyńcy
Variŭ fuiru ~~ta~~ niepogoda
Nako no varika zły przyjaciel
Fari igła / Fisifari szpilka
Fari no mina / ucho igły
~~Farury~~ Faruru — nadymać się
Faru — ciasto ‡ Fajim początek
Fava kusa — matka
Favogami — papier do owijania prezentów
Farsami — nożyczki / Fasami kiru krajać nożyczkami
Fasigo drabina / Fasi — wstyd / Fasiru — wstydzić się
~~Fato~~ Kasikiku — wstydliwy
Fasi muru sadzić / Fatuki — rola, pole
Fa suwa — pobożny / Fato gołąb
Fato zakaz / Fato suru zakazać.
Fatoar mono złodziej
Fau czołgać się
Feko — gatki / Fakama — pantalony
Fento — odpowiedź / Fento suru — odpowiadać
Fi — słońce / Fisavi parasol / Fiasi wstyd
Fi finoko ogień / fitobusa zapalać
Kozok fni fitso — zapalać świecę
Fiakkme mozy — bida utrapienie
Fige broda / figue suri kalosze
Fogui stronnik / Fibidasi — sekretarka
Fire jakofire — łódź

Fii ćotgdeto / Fiimbafitko Kubać
Fiku ztamać / Fikosako zepsuć
Fiki kiwi obrać / Fikui uniżony
Afiru – niewolnik
Fiimma – rozkosz
~~Fimosa~~ Fimose – głód / Fiscy ubogi
Fio kuber / fioko – kurczę
Fio fiama – szpagat / Fira Taka równy
Firosa – szeroki / Fimoi finosi ćeleszko do prasowania
Fino fisiora prasować / fira kura tapać się
Firio smok / Firombo niewolnik
Firo żurio notować / Firai suchy
Fiva kolano / Fiva tature klęczeć
Fisa guręa Tamać / Fiva fiyja pisan
Fito noto kura – wchodzić
Jukki fito – wieczory ostek
Touarió fito zgoda
Nigasami fito – To mnie gniewa
Fusewe no fito ~~dłużnik~~ nieszczęśliwy
Jukugea ota fito dłużnik
Kimono fitaka waleczny
Fitaši owca / Osoko fitojusi – baran
Fitsuzi notki – baranek
Kiwi czas, pora / Jui fiem – piękna pora
Varri fiwi – zła pogoda
Kitsi fiwi – burza
Ana no fiwi deszcz pada
Juki nobioro śnieg – do

Fiva - wolny | Fiakso, chłop. rolnik
Fo zgrany | Fogeta policzek
Fodokosiu jatinazina | Foeijurii trafić
Foiu krzywda

Fomeru chwalić
Fony - błoto
Forin - kopać
Fotekso - róż
FTa - zamek
~~Flo~~ Flook - przyjaciel
Fuda pióro, pędzel
Fukiny szczerka
Fusiu - zima
Fukey - głęboki
Fukf - dmuchać
Fukose wiatr
Fukose no fakt =
~~[illegible]~~
wiatr się zrywa
Fakokues - zdgasić! dmuchając
Fokura - worek
~~Fu~~
Kame fukuro = worek na pieniądze
Faudo - ciężar
Funo naczynie
Kara fhe naczynie próżne

Famon - oberża
Fareru - dać - od
Furoganuiv - żelazo
Furu furu ru - drżeć
Furu je - stary
Furu šuru dzwonić
Sarigannu dzwon
Faru - zamknąć
Fa - ostorek
Faraj vaj - mieszczać
Feraj vaj nofito - mieszczać
Fuse { kotwica / piorunka ... mieszczaniny
Uta no fusi śpiewać
Fusina wypadek
Fusiuna - niedatny
Fuska - chcący
Fusoko - nehybić!
Fubayo - bliźnięta

3,) Geiio – Jego cesarska Mość 6
4. Gateny – rozum / Gaune rak
Gaskoi prędki, szybki
Gateroy kawaler
Gating sura – życzem pociechy!
Gue kue wzrok / dobry wzrok Jui kue
Gueta trzewik / ~~Vaka guimi Nigie~~
~~Waka~~
Vaca guimi Nigie
Vaca gimi guta Neña
Gogo – córka / Fe no goi chustka
Gokko – promień – Gitfu ge tr no goleo (promienie słońca
Gokuraku – niebo
Gonokubo – szyja / Gotaj – trup
Goraguma wóz / Guajako pigułka
Gcranzirō – Dzień nowego roku
H.
Hai – mucha – Hakaru ważyć
Hanassi – zdarzenie
Ikrano hanassibo – Nizka historyczna
Hanna koto – mowny
Herafus – naczczo
Hassi biedny / Havari ptaszek
~~He~~ Hebi – wąż / Hei deska
Hibiki – dźwięk / Hibiku echo
Honoo – brzuch
Hungohf – ojczyzna

I. Moi ibi — płomień
Hibi kuko — ~~[illegible]~~ chrapać
Iki gauni — pierścień z wody
Idoru — siedzieć (nowmatuch japońskich)
Je — dom / Jedoga — oberża / Jeno — gniazdo
Jinusi — najina / Megan no gu; fukerad
Mano je — pajęczyna —
Onusiri i fito — kątek / Igava — studnia
Ique — ziemi / Igotto — poruszać się
Iin — kruczyć się / Ikaru gniewać się
Ike — staw, woda / Ikedor — dodatek
Iki — dech / Iki traku — oddychać
Iki no semyki — krótki oddech
Iktoru żyjący / Ikkin tokieć
Ikubaki zgodny / Ikusa — wojna
Ikusano kuna siko — opowiadanie czynów wojennych
Inazuma błyskawica / Ino iskra
Inotchi życie / Inu — pies (idziki, wsiecky)
Iquemy tysiące / Iremono puzderko
Iari ire — iglarz / Tabeno ire — tabakierka
Irio — potrzebny; koszt, wydatek
Ire doctod / Iro mono — rozmaity
Iro — kolor; rozmaity
Irotskura — malować
Iriu — pieć; ciągnąć
Iro urmeru — krasić się

Isa - doktor | Tsi iva - Kamień 7
Kade isi - Kamyk
~~Tsi no vari~~ Tsi no vari - ty
Tsu - powiesić się | Tso turu - zakryć
Tso - wieczny; brzeg | Tsi bio - armata
Ogui isvo - słowik | Tsami - Kżpieb
Ita isi - chodzić | Ita - deska
Itami bolesć | Itami mono chory
Itamozo bolośny | Amari Itame bardzo bolesny
Ituma - bólytowy | Meini no itami ból uszów
Itaó - dokończony | Ituru ro - leniwiec
Itia mai - karta | Itiri mila
Ito nitka
Ito firma - sznurek | Ita dakka - nosy
Tamei noeto - struna | Itamu - zgubić
Itoma - pożegnanie się -
Itomagoa - odprawienie -
Itoigo - poziomka -
Ivan - zabawny
Ivo - ryba; siarka
Ivo turu - rybytowić
Ayui ivo - ~~[illegible]~~ ryba pieczona

/. J.

Ja – strata
Jaburujako – sepsuć
Jaqui – kocioł
Uki jaj niki = robić co można
Jakima no ni ri o = figury porcelanowe
Jako labu – szerokość
Jakraku obiecywać
Jakrokrta – obietnica
Jako – zastąpiwać
Jakunin – urząd
Jakurio – płacz
Jaku – palić
Pan jako – chleb piec
Kuasu – ogień
Jakuuny – kocioł
Jetrekas kuany – do niedziany
Jame mono – chory
Usapri jamai = choroba zaraźliwa
Jamaru – przekorać
Jama – góra
Jammome – wdowa
Otogamine – odrwać
Jumče – dach
Jarite – służąca

Jari pika – lenca
Jaru – dawać
Jannau – powiększać
Janta – chudy
Jane – stać się chudym
Jakomu – spokojność
Jamu – spoczywać
Jarura – paznokieć
Jantri ni fura – zmówić mieszkanie
Je – wyobrażenie
Jin – rysować
Jesura – malować portret
Jekako – malarz
Je – niedźwiedź
Jeda – gałęź
Jejkf – upoić
Jejkfuri – pijany
Jenotuski – szczęśliwy
Juso – przez strzelnicy
Jeta – leczyć
Jetski – rozkazywać
Jiny – szpieg
Jino – dziad
Jitskosi – ojczyzna
Jrubo – macocha
Jusu jusi – synowie
Jo zio – bydle
Jobu – wołać

4.) Jogurin – płakać
Jogore – brudy
Jogora – ewalać się
Joi eynej – szybki | Jogoyaru – powolny
Tokubara – bok | Jongo – na opak
Tokita – witam!
Tonaka – to niewarto!
Joma czytać | Jonire – sekretarz
Jomego żona
Jożiru poprawić | Joisso popraw
Jori, sori czytaj
Soru iuru – golić się | Kami jui – balwierz
Toruibt – wchodzić
Jasari – noc | Jedosi spać | Jame – len
Josi myć się; miednica
Josi – wychodzić na potrzebę
Jovai – słaby –
Ju – czytać | Monoiu – mówić z kim
Juaki – już dzień |
Jabi – palec
Jui – dobry | Jaku fito – urzędnik
Jui fiwi – piękny czas
Jonike – piękny widok
Naka wojaka – dobry przyjaciel

Jaka - pomódzka
Juki - śnieg
Juki mofinne - śnieg pada
~~Juk~~ Juksui - bogaty
Jumi { łuk
 { zatoka
Nôteki jura - potrzebować ~~jura~~ ~~pada~~
Jura { Przeszkoda. | Ikrame juro - dodatek
 { zapomagać. | Jurińka - przyjemny
 { Pozwolony. | Jura jujaki - mazać
Jurisi - pozwalać
Kiorusi - pozwolenie
Kara jura - opowiadać
Kosugu - wymyć

K

Ka - pszenica
Mugi noka - mąka pszenna
Kabe - mur / Kabi - obgrodzić / Kabi jura - ogrodzenie
Kabiru - gnić
Kabuto - grzebień u koguta
Kaysi - klacz
Kagui anu - dziura w zamku
Kagui - sień; tabaka
Kagu - zażywać tabakę
Kai - skorupa
Korano kui - ślimak
Kainotama - perła
Kaiku - klucz
Kaiki - materya jedwabna
Kaigu - odejść
Kaja - firanki
Kaku - łódka
Kairu - zmienić
Kajir - niesmak
Kajosiku - oddać
Kakaru - dotknąć się
Kakuru - przylepić
Kakigôri - kat

Kako sura - zakładać się
Kaki { kropla / róg | Kakifi - kaneś
Kakkue - chować
Kakuru - przyklepiać; więdnieć | Tasuri kakuru = skleić
Kaku - pisać
Kaman - dotykać się
Kambuny - chorągiew | Kame - żółw
Beko - game - ćwierć mięsa
Kami { Bóg / włosy / Brzytew | Kami ini - golarz / Katsura - peruka
Kumigami - papier do pisania
Mipokami - " to do obicia
Karakami - " to ~~do~~ malowany
Kinkarakami " to pozłacany
Tasagami - wielki papier do prezentów
Tannogami - " to używany zamiast chustek do nosa
Kaminari - grzmot
Kamkosuru - układać
Kumadu - kuchnia | Kama boku - potrawy
Tamaro kana - dobry, słodki
Kanago - garnitur, strój
Kane kame - pieniądze drobne
Kane feikuro - worek do pieniędzy
Kajiu liczyć | Kansio - radować się
Kamej - zimny | Kasa fugo - wyżębić
Kawoori? - jęka | Kan so - postrzenienie

Kapto - obroża | Karagum - kruszec
Karu - naczynie próżne
Mižne Katakuri - woda zdrojowa
Karaŝ - musztarda
Karassu - wrona
Katažno Karam - niewrzęczny | Karašu - od.
Kari - wygnać
Tamago no Kura Kogut
Kavara - suchy | Kavaru - suszyć
Karu - pożyczać od kog. | Karidassu - to komu
Karta - karta | Karte utsu - grać w karty
Kavannu - podwajać | Kavanaru - podwójny
Kaže - wiatr | Mukuo Kaze - przeciwny wiatr
Kaska - kowal | Kanariki - kuźnia | Kana sukeki
Kariru - wieloryb | Ki - obcęgi | Indos
Kaseraŝ - barwityn | Ken no Ki obcęgi
Kassi - swieżba | Kesuru - drapać, drzyć
Kasci pomoc | Kassurai - pomagać
Katakatsu - wygrywać
Kata - ramię | Kata bon - naramiennik
Kataki - nieprzyjaciel | Katanna - szabla
Katamuru - ciągnąć, wlec | Katsu - zwyciężyć
Kaskenej - podziękowanie
Katarike no gojari Massu - podziękować
Kataŝ - figura
Kikiny - głód
Katsu etosi - głód | Kara - rzepa,
Kavala - piękny | Kavutu - odmieniać
Kikonu piękny

Kava } skóra / kupić | Akubitō - kupiec, Akivaru - handlować | Kadanuono - Towar 10
Kadamono - zwierz | Ketsu - potknąć się
Kegu - rana | Kugui nogi - szczypce
Kekejōroo - fortica | Ki no Kava - powróz
Kemono - ząb
Kamono - wełna | Kiva Ta - bawełna
Kemori - kadzić
Ken - szpada
~~Keraj~~ Keraj - służący
Ketta - rozdział
~~Ki~~ Ki, gui ni - chodzić po górze
Teneki - rękawiczki
Kibis - pięta,
Kioku - uczyć | Kekes - uczeń
Kiku - słyszeć | Kmeona - ~~[illegible]~~ cud
Kivat sakuru - dziwić
Kimmo - jedwab | Kim na ~~[illegible]~~ odzież
Kimono Tjaku sura - ubierać się
Kimono Kiru - być ubranym
Kimono fitiKu odważny
Kimusme - dziewica
Kin - złoto | Kin siny - moneta
Fokiny - płótno | Kimo doko - smutny
Kingo - pożegnanie | Kinou Kindas - szmata
Kinki s Tinzi - wół | Kiadai - brat
Kimo - wczoraj | Kire - kosz
Kina - krajać

Srami: kuru ciąć wszystkami
Kubi kom – uciąć łeb
Kiru chodzić
Fito no to kiru juki – wołodzić
Kireina – czysty
Kirane – nieczysty
Kiranui – szpetny
Kiruru – kilka
Kija – skonfiskować
Kitsi fuiri – burza
Kitka mocny | Kitoka – praca
Kitsne lis | Kita wiatr północny
Kodomo – dziecię
Ko – piasek | Kodomi – kamyk
Koaka – twardy
Kogumma – tyczorki
Kogosura – marznąć | Kuri – ład
Koja – Karoma
Koje – gnój
Koje kamy – zakrawaczy
Kojiomi – tłusty
Kojato – on jest tłusty
Tokura – sienina
Kokf – ziemia
Kokshi – Gubernator
Omini koki onasze – stój to co pokażę!

Ko – mały
Kitsi – hemoroidy
Kiajami – łopata
Komo – ciele

Kokorubiru – spaść
Kokosiny – brama
Kokuzu – brew
Kokase – jaskółka
Kome – ryż
Komugui – kukurudza
Sekiusi komo – naładować
Komi sumi – mysz
Kozoguno – mysz

Kimegolako – pijąc | Kisatani – wziął
Kono gara – przytomny
Konimu – chcieć | Konomu – zdrowy (wesoły) | Konemun
Kurei – nakonczeniu | Komesum – żenić się
norisutte – cukier | Konressi – wesele
Korosu – zabijać | Siki Korum – zamordować
Koski – żebrak
Kumulo – szwagier
Kozu – rozciągać
Koteko – pieprz
Kotoba – słowo
Kotaj – odpowiedz
Kotaj ... – ...
sakosz kotoku przyjmowali
nałobe ... ...
Vamkukoloju obmawiać
Kotkaj – posłaniec
Koto – rzecz
Fumad Koto – oszustwo
Kokati – turystyn
Kubi Kiru – ciąć łeb
Kudamono – zakład
Kubion ... – ...
~~...~~
Kudari – ...
Kuqu i Ku noki – zaczepiać
Kugimono – potrawy
Kirbiruwe – związek

Kujaki – ...
Kuyamo – smutny
Kukani – poduszka
Kuni – kraj, królestwo
Kuru – przyjść
Kuruma – wóz
Kasek ... – zapalić świecę
Kuruda Kuda – ... (największy)
Kusagu – unosić się
Kojokusa – zaknąć
Kusa – ...
Kuse – śmierdzieć
Kudamu – ...
Kusum sejura – służyć
Kusz – ...
Kusiqui ... ...
Kusoki – pan
Kusupom – ...
Kuts – gęba
Kuutelmiru – ...
Kurehimewa – ...
Kutoora – piękny

Kuaniće pobiwsi
Kuany - ucho
Kaunosi skórzani
Kuiia mashi - cebie [illegible]
Kuuibi sojgi
Kuomi - pyzk
Kuanougie - pijiesza
Kuausin przysozene) [illegible]
Ko osi - pobieuk
Krouski [illegible] [illegible]
Kauszi - [illegible]stwo
Koaslen - [illegible]
Kruton - [illegible]
M.

M. mala wola
Madran - [illegible]
Mani - okrągły
Mawimi - [illegible]
Marum [illegible] przy drogę
Masido [illegible]
Maki man - [illegible] [illegible]
Mi kolo - [illegible]
Malara - [illegible]
Madelo [illegible]
Makilo [illegible]
Mi [illegible] przysposi
Mi [illegible] - kiwać [illegible] pale
Mandlu [illegible]
Mangoć - prosić
Amini kori masi, dać komu [illegible]

Matalo Konsiaulchi a Komi Maoso - tak odprowadzić kogoś do [illegible]
Maśum - [illegible]
Malki - ulica
Malki Yolomutchi miasto
Malchijał - [illegible], pugowa
Malchijej - różnica i [illegible]
Matschien lum - [illegible] [illegible] i malować
M. [illegible]
M. [illegible] - [illegible]
Mani - [illegible]
Mapave noie [illegible]
Mosi mejum - [illegible]
[illegible] mojamme - dać [illegible]
Mehr [illegible] - [illegible]
Mi - [illegible]
Mi fes - [illegible]
Mi Gmy - [illegible]
Mésnasi - piękny
M. [illegible] - [illegible]
Metom - [illegible]
Mi [illegible]
Mi chalo - mięso
Onu nemilo [illegible]
Mingue, [illegible]
Mizki [illegible]
Mi [illegible] tullu - [illegible]
Michavson - [illegible]
~~[illegible]~~

Nögexō mipiti kuru - zapalić ogień

Migni - bok prawy
Mikatsoki - nowy dzień
Minė - [illegible] przyjemny, pewny
Mimi - ucho
Mini [illegible] [illegible]
Tari nomini [illegible] (zakoniczy)
Minanu - południe
Min menti [illegible] *)
Mai ti plemion
Monsi - list
Moniosu - palić
Mojo - praca, robota
Makine Koure - wiatr przeciwny
Dzromonnai [illegible]

Mome - miska
Moki mome - ciasny, gęsty
Monne - pojęk
Momopiko - pik
Monu - [illegible]
Mone - pierś
Mong [illegible]
Mini - [illegible] (Boga)
Moni [illegible] [illegible]
Mona - [illegible]
Mizono - [illegible]
Mori - las
Moron - [illegible]
Mom - [illegible]
Moriqum [illegible]

*) Mis - kot
Min - p[illegible], [illegible], [illegible] [illegible]
Kiki [illegible] mim - spodziewać
Un i minia [illegible]
Minaorum - [illegible]
Mi [illegible] [ozdobna
Misi poka [cudowna
Mis mai [illegible] (ok. [illegible])
Minum - [illegible]
Misto, [illegible] - znany
Misa [illegible] - [illegible]
Mitis - [illegible]
Modor - ustrzyć
Modori - iść precz
Motasa - oddalić się

Mo [illegible] - [illegible], [illegible], porządek
Molanugm - [illegible]
Mosomusu - [illegible]
Mugei - [illegible]
Mu[illegible] - [illegible]
Moura - [illegible]
Miny - [illegible]
~~Mi[illegible] [illegible]~~
Mi[illegible] - [illegible]
Mi[illegible] - [illegible]
N.
N[illegible] [illegible]
Sa[illegible] - [illegible]
Nalo - [illegible]
Makiki - pole
Nagu - [illegible]
Magui - długi
Magavrin - [illegible]

Nagari – strumień
Nagoari – stół
Niko – mianuje
Neran – dogonić
Nerawa – dolina
Nešine – obwiązać
Našumi – wsypać
v [illegible] trebra
Nelamni – zazdro[illegible]
~~[illegible]~~
Nišu – stwora
Niguir – uparty
Niguiri – chciw,
Nigai – gorzki
Nigožem – przegnać
~~Ni~~ Nikui – pomieszk[illegible]
Nikke – cynamon
Ouki jamkni – zrobić co można
Nikusuk – muszkatołowa gałka
Nikurini } kura
Nikunnmu }
Nira – koń wojenny
Nimaku – sukna
Ningea – postać
Jakima no ningyo – figura z porcelany
Nni jiri [illegible] do
Niobi – [illegible] tęczka.
Niovi – oprócz
Niši – koza, tęcza
Nisa Monnun
Nubai – czas dżdżysty, pewny
Niskaku – krótki, mały
Nisumi – myś
Nisurn – naśladować
Ni[illegible] – [illegible]
Nibatusu – oddać, z[illegible]
No Ne – przedimek [illegible]
[illegible] pism!
No noi – szyć, napstrować
Noatar – lato
Nobori – odprawiać podróż
Norono Kuwaku – pragnienie
Nodor – szyja
Nogon – odejmować; wycierać coś
Nogori – reszta
~~No~~ Nogura – wpompować coś
Noko – piła, jedwab
Nmu – pić | Tobako nomu – tytuń palić
Nori, kleyster, żelazo do prasowania
Noro – błoto
Noroni – mokry, wilgotny
Norasu – zmaczać
Norn – jeździć konno
Tunna noru – rozdrze
Norumu – kraść
Nosibito – złodziej
Nugu – rozebrać się
Nur – sen
Tasva nowrou – pytać się
O.
O – wielki, żad
Oari – koniec
Obojuri – ucucać
Obojurum – obuć
Obuwatt – kiszki
Odori
Odošu
Odoru
Osiru
Otoniis
Oganosu
Ogui
Oguo j
Oikios
Oin iub
Oingu
Okuda
Okari
Okasku
Okatsi
Oksai
OkiTori
Oku –
Okira
OkiTeru
Okairi
Okurši
Onazir
Onusin
Onimik
Omaka
Omotte
Omu –
Onega
Onago
Onago –
Onaskan
Onasu
Oni –

Odori – Taniec
Odošu – przekonać
Odoru – tańczyć
Osiru – przestraszony
Otoniušik – okropny
Oganosum Mosore hanin – modlić się
Ogui – wachlarz
Oguś jin – słowik
Oikiosi – wódka (angielska)
Oiu iubi – palec wielki
Oingu – pływać
Okuchara – dysert aaya
Okasi – wieża
Okaskie – śmieszny
Okatsa – kobieta
Okosabiri – zwyczaj
Okitori – kwiat
Oku – położyć
Okira – witać
Okiteru – obudzić się
Okairu – wrócić
Okuršu – odprowadzić
Omasiroi – wesoły humor
Omosiri išto – przyjemny
Ominikoki wasi – chcę pokazać
Omaka – ciężki
Omotte – twarz
Omu – papuga
Onega – służąca
Onago noti – mleczarka
Onago – mój kochany
Onaskamanin – porównać
Onasioni – powszedny
Oni – djabeł

Oriru – zsiadać z konia
Ori – tłustość
Kajet onu – tłusty
Oroi – oderwany
Ossiennomits – sposób
Osiru – nauczać
Ota – zastosować
Otokiru – upadać
Otoko – mężczyzna
Otoke jammome – wdowiec
Otori – kogut
Ottona – urzędnik od policyi
Okanu – otworzyć

R.

Rei – dzwon
Resuru – witać
Ri – mila
Riusi – galerya
Riosi – rybak f Ro – wiosło
Riu konfuru – pozłacać
Ro – wosk
Rosoko – świeca woskowa
Rosoki tati – lichtarz
Roiu – więzienie
Roko – zaszczyt
Rosiu – wiek
Riosin – rodzice
Roui – rodzaj
Roui suru – dobrać

S.

Sabanikaru – razem spać
Saguru dašin – przenosić
Suiro – służący
Sajiy – łyżka
Sayuai – szczęśliwy
Saja – futerał
Saji – naparstek
Sesi ne sajur – śpiew ptaków

7) Sakkaj - granica 14
Sakkaj sura - graniczyć
Sakkana - ryba
Sakkaru - skarb
Sakuru emiwczyć
Sanasaka - kurtnąć
Samka - urząd publiczny
Sama - pan
Sami fiku - samotny
Same - dziedzić
San - proch
Sanjowru - liczyć
Saune - pestka
Sansakagui - pas
Saminoito - powrozek
Sapi - kość
Sava - dziewictwo
Sar - małpa
Sara - talerz, rozłgrać
Sasira - drażnić
Saragari - paszport
Sato - folwark
Satto - cukier
Karisatto - cukier
Sabrajaki - konfitury
Sarorri - regularność
Se - krajać
Segujo - jałmużna
Soapito nieprzyjaciel
Suśi - przysięga
Sehfito - człowiek
Sekis. proj
Sekka - koza
Semai - ~~krot~~ ciasny

Semuka - krótki
Tsono semuki - czas krótki
Seng - korek
Senka - dżdżysty
Seri - pług
Sitong - jamy
Sayte - wczoraj
Sedza im - miejsce
Sabaja - widowisko
Sibuide - aktor
Sibando - wota
Simaru niespokojny
Sigai - równy
Siguito - pracować
Sime - koniec
Simai - gotowy
Semoan - tłumaczyć
Simalo - skąpy
Sin - Bóg
Sing - serce
Siurio - szczery
Sine naraok - bezstronny
Sinowalk - prostak
Sinu siumuru - umierać
Sinda - trup
Sinkioru obiaunne - sercce
Sinkiny - szczypce
Sinsok suru - moczyć nogi
Sio - ukontentowanie
Sioki - wół, - prawo
Siaku imbier
Sirami - wesz

Sivei - wiedzieć
Oirvix - dowiedzieć się
Skiuru - znać
Siraj sura - donosić
Sišo - namoczeć
Sirio - pilność
Sirei dusza
Siro - forteca
Skori muru - stawać się
Sivo - sól
Sivo suru - solić
Siv - wojna
Sio - lew, - list
Sidu kumai - trwały
Sizumu - upaść w dół
Sivi - zakład
SiTkutaumu - wiatka chustka
Fitsugio - wydobyć
Fitin gutmogoko - promienie słoneczne
Siv - ręka
Siv mogi - kaszel
Siaki miara
Siakutoru - mierzyć
Siav - atłas
Siami - czysty
Siogats - nowy
Siu - owojony
Siagua - pewny
Siumeiuisi - krzyż
Skur - rosół
Skeci nasycony
Skeci suru - nasycać

Skaisaki - rolka
Skai - bliski
Skajsuru zbliżać się
Skumajoru - bać
Skasa - obywatel
Skegami - peruka
Skayary - wół
Skobimiru - przestudywać
So - słoń; zamek
Soepee - kość słoniowa
Sobai - handlować
Sonin - kupiec
Sobe - ~~kupić~~ urząd
Souin - urzędnik
Sobiny - uryna | Sobin suru puszczać urynę
Sobekaki - zalotnik. - Sofre kukki - wypad zalotnik
Sumgas - nadużyć
Somodutsu - niedostępny
Somura - farbować
Somots - bruk
Suk - szkoda
Sony, sura - zgubić
Sora powietrze
Sori - pantofle
Sorin suru - pogrzebać
Sorona - łagodny, dobry
Sooa game - niepodobny
Sosimum - pościć
Susu Teraru - rozbierać się
Sosu suru - oziębić się
Sotsu - wódka
Soto mateki - gwiazdy
Sosomuru - tłuc
Sjx - wygodny
Sow - bruk
Staimi sura - czytać kom

Stamaru – spóźnić się
Su – ocet
Suuiku – kwaśny
Sorinoru – blatka
Subakki – ślina
Subakki hakku – pluć
Suberu – śliski; równy
Sujats suru – powiększać
Sukuru – ciąć
Suyuitz – ciekły
Sujusi – majątek
Suita – mój kochany
Sukamo iomu – dodatek
Sukki Rakuru – popychać
Sukku un – ryba
Susu – atrament
Susu kakku – kałamarz
Suna bito – niewolnik
Sumore – trucizna
Suvogoro – kłamać
Suru – czynić
Suru ~~zu~~ zupa
Suruzu – znak
Surusi suru = skazówka naznaczać
Susi moru – przepowiadać
Susu – stal
Tabako – tytuń
Tanna tabak – tabaka
Tabakoire – tabakierka
Tabako nuru – palić tytuń
Tebi – podróż
Tabi suru – wojażować
Tabai takigui – las
Taiko – bęben
Toi sitz – ważny

Sote kakki – wyrod zolotnik

Taki – wodospad
Taka – sokół; skóra
Takai – drogi
Tukewa – szkoda
Tumagota – krzyki
Tume i katsuki – wydział
Tamura – ~~kul~~ kulka
Tipponotama – kula od strzelby
Tannomi – prośba
Tanjo nitchi – dzień urodzin
Taozu muru – zdrów
Tasa nista – zdrowie
Tasi ori – wiek
Taneru – małżonek
Taskami – pewny
~~Tataku – uderzyć~~
Tutaka – uderzyć
Tutake – kazać kogo wybić
Tats – smok; dług
Tatsimuru – szukać
Tatsu – stać
Tatsura – zostawać
~~Tatsu~~ Tataie – przystawić
Toiaiasu – orać
Tuwanu – upaść
Te – ręka
Tekobie – pięść
Teneki – rękawiczka
Tenogoi – chustka od nosa
Touekars – szpilka
Tebiku – cierpieć
Tefuny – brzydki
Tegami – list
Ten – niebo
Tusking – piękna pogoda
Dan tenq – piękny ranek
Tepo – fuzya – karabin
Tepono tamo – kula
Tera – kościół

Tesu godź
Tete - ojciec
Tetō - żelazo
Timko waga
Kimono tekaoki suru = ubierać się
Teher - herbata
Tekawany - filiżanka
Tekamic rafaki - trąba
Teki piero - mleko
Tekikasu - brodawka
Tikiau - odmieniać
Tekiaru - zbierać
Tschinku - kulawy
Tschimbafiku - kuleć
Tchikifiko - sparaliżowany
Teki - ulica
Tchodo - ozyisy
Tekoō gwoździk, korzeń
Tekono - siekiera
Tekie - pospolity,
Tekumui - lekcya
Tekziny - domieszenie
Te tuna swoniedonosić
Tō dowi, wieża
Tobu - uciekać
Todokura - donosić
Tōdokuru, todokf - skarżyć się
Tomegani perspektywa
Toku - czas; puścić, uwolnić
Tokey - zegarek
Tokay eni - zegarmistrz
Tori rok
Tonna - sierka
Tomagaru, parów, przestraszony
Tonare fiku - sąsiad
Todo muru - mieszkać
Toolu - krasić
Tobi jastrząb

Turi - ptak
Torinossu - gniazdo,
Torinormowu - śpiew ptaków
Tori no fu - pióro
Tori - kogut
Metori - kura
Tori no Rubito - grzebień
~~[illegible]~~ Tochf turu - powiększać
Tora - tygrys
Toru - wziąść
~~[illegible]~~
Olutori - odebrać
Tori usuru - postać
~~[illegible]~~ Jana Toru - nie uciekać
~~[illegible]~~ Tiromsau - pomoc
~~[illegible]~~ Soriyori - wieśniacy
Tosokuroso - zabić
Stokorosi - zabójstwo
~~[illegible]~~ Tsora - twarz
Tsi - list
Tsit, siny - niedbalstwo
Tsuba - wargi
Tsubeneuru tłumaczyć
Tsuzi - tłumacz
Tsuiōi - obszerny
Tsuiku - rozkładać
Tsuy - ołgi
Tsuki - księżyc
Tsuku, zrabować, - dług
Tsukuma sura - przystać się
Tsumaru - napełnić
Tsama - piasek
Tsunki - raj
Truru - wychwalać się
Tsuriude - sobórny
Tsuruki - ~~[illegible]~~
Tsusukf - naśladować
Tsusubi iro - dzban

U.

Ūd - ramię
Uiż - oszust
Ukiran - przedmieście

8) Ukó [illegible] – pon: [illegible] | Vaga – ważny

Uma – koń

Uma kuteki – po [illegible]

Uma kuteki vuru – [illegible]

Ulnakat – delikatny

Uma – morze

[illegible]

[illegible]

Uru – [illegible]

Uranuan – [illegible]

Uru – [illegible]

Uruvu [illegible]

[illegible]

Urura [illegible]

[illegible] kłamać

Utage – wystąpić

Uta – piosnka

Utai no jure = śpiewać piosnkę

Utsu – strzelać

Utsu korunu = [illegible]

Utsusu – złamać

Utokuri pulicek

Usui – kopia

Utsuzu umuru = kopiista.

Uraia – select

Vagoru – znaczyć

Vakai – młody

Vakai mono – młodzy

Vaka, guimi – [illegible]

Vacka guimi [illegible] – [illegible]

Vaki – bok, strona

Vany – [illegible]

Vamiuxi – [illegible]

Varau – śmiać się

Varu – [illegible]

Vasura – [illegible]

Vatoru – [illegible]

Vatane – porzucać

Vatsura – zaręczać

[illegible] – bawełna

Muvata vata – [illegible]

Koniec słowniczka

/.

Tentō sama – władzca niebieski (Bóg)
Kami —— najstarszy z jego dzieci

<u>Wyrazy podobne do europejskich:</u>

Button – guzik; sawon – mydło; tabago – tytuń; zeni – pieniądze; jakori – kotwica
Moneta – mon

W słowie „ogień" daje się coś podobnego słyszeć do fi, chi, psi, fsi gdyby te słowa można wymówić przez zęby: dwa lata usiłowałem się go wymawiać lecz pomimo wszelkiego starania [illegible], Japończycy zawsze mówili zawsze: nie tak!

Zaimki osobiste bardzo długie:

ja: watakoši	my: watakosi – tomo
on: kono	oni: kono-da

Chcąc komu oddać powinne uszanowanie tak się kłaniają iż przysiadając ~~ne~~ palcami ziemi dotykają a wciągając w siebie ~~[illegible]~~ oddech wymawiają nazwisko tego komu się kłaniają: n.p. „Ay Sampe-sama" t.j. : „A! Panie Sampe."

Chcąc oddać równym sobie uszanowanie przysiadając kładą dłonie na kolana mówiąc: „Ay konidzi" t.j. „dzisiaj" albo: „Ay tenki joy" – „Ay tenki wary" t.j. „Dobra pogoda" – „Zła pogoda"

zaś mnie tak:

„Dobro-de-kusar" co dosłownie znaczy „[illegible] jest" używa się jak nasze: „Witam Wasz Pana"

Zostanie zmieniając etras kilka minut zawsze trawią na wzajemnych ukłonach i [illegible] mówiąc czas kiedy się obaczą: n.p.

„...ny kokonote" za dziewięć godzin, albo:
„ay mionidzi" jutro, co znaczy tyle jak nasze:
do widzenia się. —

Prosty żołnierz — Dzeyn
Sierżant — Kumino Kaszzo
Leśniczy (urząd cywilny) jamavari
Sokołami polujący — Tahakuda
Japończykowie — Niponno
Rosjanie — Rusko (etc.)

W Abecadle japońskiem znajduje się 48 liter lecz w liczbie tych jest wiele które raczej dwugłoskami niż głoskami nazwać by można jako to: me, mi, mo, mu, ni, no, ke, ki, ku. Wymówienia środkowe między t–d; b–p i s–z; h–ch; ch–f, — na które dla Europejczyka bardzo trudno natrafić.

送春辭

日日人空老、
年年春更歸、
相歡在尊酒、
不用惜花飛、

不用惜花飛、
相藏在尊酒。
今年春更濃、
日日人空老。

癸春錀

:Abecedlarz = uczący się, dopiero abecadła. Alwar....
:Abelek (Habelek, Chabelek) = z cielęcia podrosłego wyprawna skóra
Absztych = (Wyraz szachowy) używ. fig.
Abucht = zalżeran.
Abyss, Abis (Grec. ἄβυσσος) = bezdno, otchłań, przepaść
Achy! = odgłos trąby
Ad (Grec. ἅδης) = piekło
Adryan (Franc. Adrienne) = kaftanik kobiecy Ob. Bawet
Adziamski = perski (Adziem = Persya)
Agażant (Franc. Engageante) mankietka długa kobieca z forbotami
" czyli koronkami. – Również ubiór na głowę.
Akcype = czapka, obrynka.
Akwista = wodopij, pijak wody
Alamoda (Fr. à la mode) = modność. Alamodzki (Alamod, Alamodka ?)
Albertus (imię) Grzdel, Drzgał, Tchórz, Wojtasz, Wojtyło. Sołdat z dawnej powieści
"Wyprawa plebanska Albertusa na wojnę"; "Albertus z Wojny" Kraków 1596. = tchórz [illegible]
*Alherunt = Szych, „nędza".
Alkierz wykusz
Alkowa):
Almarka = (Almarya; Olmarya. Franc. Armoire?) = szafka, skrzynka
*Almomor = stół przed ołtarzem gdzie siedzi pielgrzymi i hymny śpiewają.
Almucya = kożuszek popielicowy z kapturem.
Aloes = Aloe = Alona = drzewko indyjskie, rajskie = czarna helena.
Altarya = fundusz, zapis na ołtarz.
Alteca = przepych, wyniosłość, pańskość (Włos. Altezza)
Altembas = materya ~~[illegible]~~ jedwabna grubo złotem tkana.
Amarant, = mrowy = (Grec. ἀμάραντος = nie więdnący) = purpurowy. Szkarłat (?)
Ambaje = mary, urojenia, bałamuctwo.
Amalka, Amelika = puszka, torba, kaleta. Ambona = kazalnica. [illegible]
Amidon (z Fr.) część klejowata w roślinach
Aminek = liaty kminek. [illegible]
Amplifikator, -rka = plotkarka, bajcarnicka, bajaczka, bajarka, (Bajarz
Androny, Andrykusy = baśnie
Andżar, Chandziar, Handziar) = puginał, kindżał turecki
Angarya, -ryzacya = wielkiego rodzaju ucisk od panującego starszego, przełożon.
Animorya, ~~[illegible]~~ = gniewliwość, hardość, zadzistość. Animusz = [illegible]
Animować, – Animuszny, Animuszowaty.

Adept = uczniowie
"Z..." [illegible]
[illegible]

Anować = potakiwać.

Ansa = trzonek, rękojeść | okoliczność, sposobność, powód. | chrapka | [illegible] na kogoś

Antaba = rękojeść, rękojeść. | Anzal (Fianzal) = więzienie w Konwoju

×Antypast = przysmaczek przedobiadowy, przedsmaczek, przekąska, przegryzek i t.p. | [illegible] powieści której p.t. „Antypasty” mateczniki więzy 3go przekąsy Banialuki

Antypeak = pasztecik pieczony we formie. Wśrodku ciasta siekanina z mięs lub włazie marmolada z owoców. albo mięso

Aproszka (z Fr.) wojskowy wyraz. = Przykop, podchód, — stęp, — bliż, — nyk. = Laufgraben.

Apryksza = większy gatunek morel.

Arbuz, Harbuz, Garbuz, Kakbuz = Kawon (Wassermelone)

Archandrya (z Archandza) dziwak, gawiedź: np. dworska, — ciotki, wujowie, stryjowie i cała — pokrewieństwa. — Brzuch it.p. (Por. Assystencya)

Arcyboznik (przesądny bigot i t.p.), — Arcygrzesznik, szalbierz, wygarz, wietrzy, lichwiarz, zdrajca, wróg

×Argumentulak = subtelniś mniej przez śmiertelnych Kaiformnur. L

(K) Arkabuz (— zik) = rusznica, muszkiet, flinta, (osadzona na lawecie) (Arkabuzer)

Arkan (× sekret) = zwędidło, postronek (Schlinge) do [illegible] łapania dzikich koni.

ArKał = mleczna galareta (t.j. mleko słodkie zagotowane i zapuszczone cytryną) Fig. [illegible]

(K) Armata. — teraz nieużywany przymiotnik: Armatny, a, e. (np. okręt, baszta.) Por. Armatno

Arszyn (właść. miara tatarska) = łokieć w Moskwie i we Lwowie używany = $\frac{5}{4}$ łokcia krakow.

Arsnodziwż (z Hebr.) = wróg stanu małżeńskiego. —

Aspirant, — nka. (z Łac.) = Kandydat, Konkurent — Aspirować

Assawul (Jessawul) = ranga wojskowa u Kozaków mniej jak półkownik i więcej jak setnik znaczą

Assystencya (Por. Archandrya). Assystent (n.p. Kobiet, wierzpięta, Kręciwąs.) verb. Assystować

(K) Astrych = nalepa z wapna, gipsu i potłuczonych kamieni. Podłoga i sufit.

Axamit (Aksamit) z Greck. ἐξαμιτος = sześciodrótowy, sześciowiany. Nieużywany verb. axamicić. naksamicony i t.d. (t.j. w — ubrać, powlec i t.d.)

Aza = azaż = azali = izali = czyż = czyli = alboż.

Artykuł = p. Sklepienie) = Art [illegible]

Baba. = także znaczy: = królowa w szachach. — = Sturmpflock u cieśli. [illegible]
= hak, bosak, Schiffshaken. — = Plutznebirum. —
= do zatykania dziury, Grundofspögel. = kurczka : kurczątami
= pelicanus onocrotalus (Kropfgans). = plejady (Astronom.). = jaskółek
Babiarz = lubiący wady babowate: [illegible], plotkarz, świegot, bajarz
[illegible] itd. — 2) = z babami obcujący: kobieciarz, gamrat, gamoniek itd.
Babiec = fbabiec (starzec, dziadziec, grybiec, dziciumiec. —
Babiniec = kruchta, przedkościół, przedsień. Adj. Babiarty diff babski.
Babka = 1) złamanem = złamany szereg. — 2) = kowadło kosiarzy do ostrzenia kos. — 3) = armatka.
Babożwalcz, — Babożen.
Babtać = Babrać
Bać się = [illegible] (: się). — = częstotl. bojać się. — Niedok. zbać się. Dok: ubać, pobać się.
Bachmat = koń tatar, niskonogi, grubopłaski. 2) Brzemię; = ciężar brzuchacz [illegible]
Badmistrz = urzędnik żupny, [illegible]
Bachna = Barbara
Bachur = pachołek (żydow.). Bachurowaty = baniasty, pękaty.
Bączek = norka u strzelby do wkładania sztopla.
Baczmag = ± bót, trzewik. (trzew.)
Baczenie = uwaga etc. = rozsądek etc. Deriv. Baczny, Baczliwy. Niebacznik
Bączyć = jak bąk. Odróżnij od bęczyć, brzęczyć, burczyć, bąkać etc.
Badać się = nie siebie) ale: dowiadywać się, wybadywać. — Badacz, -ka
Deriv. Badatliwy = Badliwy = Bedliwy.
Badawja = koń biegun. —
Badel, badyl = łodyga, pieniek rośliny = Strunk, Stamm.
Badurzyć = bandurzyć = bzdurzyć = bajdurzyć
Bagaż = obłóg (Gepäck)
Bagarya = materya bawełniana : „Kattun." ob. Bawełnika
Bagienka = trawa przy bagnach. — Bagienko = rozmaryn błotny. = „Andromeda polyfolia" = „ledum" = bagno [illegible]
Bagnoch = ryba (Amvoxa [illegible]). Bagniówka = [illegible] (Tribulus) = empetrum nigrum. — 2. = rozmaryn dziki, = [illegible] = modrzewica
Baj (= 1. = Baja. — 2. = Baybardzo, baypraw)
Baja (= materya wełniana) = potężna bajka. — Bajać, Bajanie, Bajacz, Bajarz (Bajkarz)
x Bajęda = bajeczna legenda („Jakiż on baja!" „Coż to za bay." obojętnie). Bajarka, Bajaczka, — piernicz[k]a. Bajarstwo = Bajobaśń. Bajdziko
(Bajopis, Bajkopis, Baśniopis). Bajowy. — Bajda. — Baja — Bay
Bajk, bajać = [illegible] Fabul = Dichtung. Bajka. Bajczany (złoty) = plotliwy. (Bajtko.)
Bajor = Bajoro = bagno mniej przepaścik. = błotna woda z łgniązka.
Bajorek = złote nitki kręcone = Tordun-gold. (Bajram (ran). Bajramować. święto tureckie rozpusta, radość, uczucie
Bąk = (owad) = 2.) ptak nasrypiec (Rohrdrommel) = 3.) pelikan. — 4.) = ciga, krzycica = Warkotka
Bakka = (Baki [illegible] nadkakiwać.) 5.) = dudy
Bakać = 1. wykrzykiwać wesoło (jauchzen). 2. wołać. — 3. Arsfowac, Tajać.
Bakałarz = stopień akadem: — 2.) pedant.
Bakort = lewy bok okrętów. — burta po lewej od rudla. — 2.) niebezpieczne miejsce

4.

*Bałuła = *Bałaka = Świegot = Gadła. - Bałakać

Bal = (1. = pal, - balka, belka, balk.) - (2. paka towaru) - (3.) zabawa od βαλλιζειν = tańcować

Bałaban = junak (Bramarbas) | Bałamutnia = *Bałamucya = brdury = bajtałaski. - Deriv: Bałanda = bawatek, maruda.

*Bałać = bolec (częstotliwie)

(*Balbod = balbus = bełkot = blekot = glegot = klekot = jąkała = jąkajło.

Ballas = rubin blady = Ballas

Balas = Balasy (plur.) poręcze balkonu, wschodów, okna &c.) (= *Balustrata

Balcerek = Bekwarek = wyborny śpiewak f. imię niegdyś dobrego polskiego śpiewaka)

Bałkan = (plur: Bałkany) = 1. wyżyi góry. - 2. Hale, bałwany, odmęty f. n.p. ognia)

Baldryan = Kozłek = ziele łat: Valeriana. *Balena = wieloryb.

Balet = gra taneczna   Balon = bania lotna, powietrzna.

Balsam (hebr. „baal schemen" = princeps deum) Deriv: balsamorodny (n.p. -na Arabia)

Balta = Bełta (szwec: balta) |: Etym: Holl: Bijl, Lith: bila. Swec: bil. germ: Beil = siekiera na obuchu. - Heimbaugl. - Porówn: bardysz, barta. Balsamoprzedawca.

Baltyda = Bałtyka = Bałtyckie morze.

Bałuch. = wrzawa, zgiełk, hałas. - Bałuszyć. - (obałuszyć = ogłuszyć)

na Bałuku = na Bałyku = raczkiem.

Bałwan. &c = Deriv. Bałwaniasty, bałwański, -wato - Bałwanica = bałwochwalnia, bałwaństwo

Bałwanik, subst. dem. - 2.) = bałwochwalca. - bałwanowcale, &c.

Bank. deriv: Bankek.   Bałwanodziej = Götzenbildmacher. - Bałwanotwórstwo

Bałwochwalić.

Banda = zgraja, kupa, spółka. Bandos, - ka = najemny (-bny) ćmiwatr.

Deriv. - Bandycya, ban(n)icya, Bandyt, Ban(n)it. -

Bandyzować, ban(n)izować, bani(t)ować.

Bando = obwołanie, obwieszczenie.

Bandela = przepaska kobiet, wstęga, związka, binda. - Bandolet = pas rzemienny ramieniu na pałasz

Bandera = chorągiew. - Porówn: Pokręt. - 2.) hufiec. - 3.) wietrznik = Windfahne

Bania. = &c. &c. . . . . . =1. Blutzerbirum. - 2. = Kürbiß pflanzenm = dynia

Kręta bania = alembik. - b. - krzywa (zakrzywiona) = retorta

bania elektryczna = maszyna el. &c. - bania lotna, powietrzna = balon

Bania (u wiatrociągu) = Luftpumpen-glocke) - = ul, beczka

= Łaźnia (Ross: баня). - = Kopuła, -gałka na wieży. & &

= . . . allusyjnie, przenośnie . . .

Deriv. - Baniasty, -iasty . . . & Bańkan. = bańczenik = Tagieum

Bańka - - - b: malarska na farby. - Farbno - vogl. buffon, Klappe - = Lekarska

|: Przyp. - „jednej bańki dwie ściany malować" = (duas parietas de eadem dealbare fidelia) = „jednym śladem dwa wesela opędzać" = „jednym pociskiem dwa wróble ubić". = „jedną ogańką dwie muchy zabić" = „jednym ogniu dwa garczki gotować". Dime pierze deua coips

„bańki komu stawić" = strofować = (certare maledictis.)

Bankier = Bankierz | Bankiet. = translat: „niebezpieczeństwo." Deriv. - artill: = ławka. (Bankietny, -towy). - - Bankietnik. - / %.

Bankietować. - się (2) . . . ; się wzajemnie ; - - . Rozo . . .

Bankietować. — się (z) .... ; kogo ; — się wzajemnie ;
Deriv. do —, na —, od —, po —, prze —, roz —, wy —.

Bant = (Cybant (cybunt.)) obręcz [illegible] n.p. &c. Cybant = (Wyrwant) (= żelazo którem się spaja okółka u koła okrywając)

Baraka = chata zła, buda żołnierska

Barakan =, Barkan — materia [illegible] lniana

Baran = &. &c. [2] = b. murołomny t. j. „taran" ; = [3] baba do wbijania palów czyli = kafar

Baranek = &c = [2] bekas, koziełek, [illegible] — [2] = iwoczka wierzba. Botan: agnus castus.

Ob: Barorog. Deriv. Baranojedzca = προβατοφάγος. — Baranołrztatny = v baran.

Pan Baranowski. — „Inny król a inny Pan Baranowski" (Pr. [illegible])"
„Starszy Pan Kozłowski niżli Pan Baranowski (Pr. [illegible])"
„Wielka różnica — Pan Baranowski a woźnica"
= (Insza Pan, insza chłop. — Starszy Pan Bóg niż św. Marcin)

Baraśnik = Arędarz (fadendarz, faktor, pobereżnik) Deriv. Baraśnictwo
Barasie = przedatek na naśtrzenie. Baraszeństwo, Baraśny, Bary.

Baras = baraz = rodzaj wężów z różkami = cerastes.

Baraszki = bajtałaszki = bzdury, fraszki. — Baraszkować

×Barbiton, = ×Barbitona = Bardon = lutnia, lira, = v cymbały u Greków
Bard = śpiewak, wieszcz, poeta.

Barbora = v Ew: Barbary ziele = Barbelkraut.

Barć = [1] przytułek w ściętych drzewach dla pszczół (Confer Ul)
[2] otwór w ulu (Flugloch) — Barciowy,

Bartnik, = [1] pasiekarz, pasiecznik, pszczelarz (fig. chłop nieokrzesany = gbur)
" = [2] mały miód niedźwiedź (Honigbär)
= [3] motyl zasiewnica (Bienenfalter)

Bartny = drzewo bartne t. j. z wyciętą barcią. Deriv. Bartniczy Bartnicki.

Barchan = (nie: Barakan) — tkanka lniano-bawełniana. = Barchent.
Deriv. ——nik = tkacz barchanu. — (Barchanowy.) —

(Barczyć. — Deriv. Om.; [illegible] = [illegible] obarczać.) Ob. Barki

Bardela = u kalwakatorów siodło ze słomy uplecione płótnem obszyte na objeżdżanie źrebców. —

Bardo, a, = płocha, — trzcina pocięta drobno, stawiana w przybijaczkę którą zbijają płótno. ✗

Bardysz (*berdysz) = kij z żelazem na kształt halabardy.
Bardyszana = spis z bartą na długim drzewie osadzony (Ital: partisana) Ob: Balta, Barta (: Ob: trójząb, widły)

Barglel = sikora popielata (parus monticola) Lunwig = d. Alpen-Meise.

Bark = [1] łęka od ramiennego stawu do łokciowego przeguba
= [2] (u zwierząt) wyższa i grubsza część przedniej nogi (Oberarm Cryptel.)
= [3] Barki cyrklowe (Schenkel des Cirkels) n.p. Koń na bark bije = wierzga przednimi nogami
= [4] wozowy = orczyk (Wagenholz. Ortscheit.)
= [5] barkiem do góry = obciążony ... Ob. (na stole) [illegible]

Baranostym za barkami

Deriv: (Barczysty) barkowaty, barkowy; Barczyć, obarczyć, ✝ żrać
Barka = łódź. — Barkarz = przewoźnik. — Barczany adj. [illegible]

Barłog = posłanie z mierzwy (por. [illegible]). Fig. 1, łóżysko gnuśnych 2, ubóstwo.
Deriv. **Barłożyć** (się) = barłogiem wyścielać. — Ob.: „Wam, Om

Barometr = „wilgociomiar, powietrzomiar, wiatromiar, ciężkomiar.

(**Baro**) Baron „Liber baro" = samopas; sobie = pan; niezawisły, niezależny od nikogo.

Barowy = baran rzezany.

Barszcz = 1, miasto Łużyckie po niem.: „Forsth." | 2, ziele „barszcz polski" czerwony, [illegible] Heracleum sphondylium | 3, zupa (polewka) a, z buraków b, z ziela barszczu | 4, [illegible] roślina acanthus [illegible] rozdzienice. 5, [illegible] i wodny roślina [illegible] [illegible].

| **Barszczyk** 1, lekki barszcz 2, carduus acanthoides [illegible] — gatunek ostu
(Barszczyk) translat. o człowieku co nie śmierdzi ni pachnie, ni ciepły ni zimny nie wart bez przekonania własnego z którym robią co chcą.

Deriv. Barszczyna, barszczysko. — Barszczowy &c. 2, Kształtu b. 8° Ob. (Barszcz № 2.

***Bart.** = zasłona czyli rąbek Szyniańek „flaminium" Ob. Dawet

Barta = (topór, okrza) = siekiera szeroka. Ob. Barta, Bardysz, Halabarta, Bardyzana

Bartek = grubas nieokrzesany. (szapieczny) | Etym: Bartłomiej
„= **Bartosz** = tor, pijanica. — (n.p. [illegible] po staremu „Bartosz). Komunista społecznik

Barwa = (Bar. „farba") (Bar.: „cera")

„Jakie kwiatki — Takie barwy." | Barwę barwy odmienię. | „stracone barwy nie odzyska wełna, kiedy raz farby napije się wełna." | „żadnej nie mój jednej barwy.
Barwa twarzy. | Barwa kościelna (bladość) | w cnoty (mniemieć) itd.
(Pod barwą = jednej barwy. Oppos.: „pstry" | | Translat. według waszej barwy = na wasze kopyto. (Pu war.
= Liberya. | = Umundurowanie | = Chytrość, płaszczyk, pozór.

Deriv. **Barwka** — (przyprawiona). — (— dziecinna — zabawka)
Barwiany, a, e. (n.p. czeladź.) barwisty. (Translat. pozorny, (ci- przyczyna) adv. Barwiano
Barwić (u—, z—) = pięknić, pstrzyć, krasić, zdobić
Barwica = (ziele = Kocanki). = Rumieniec, czerwienidło
Barwiczka, **Barwiczkować** róż, farba. różować. —
+ **Barwierz** = farbiarz (sukna).

(Sukno.) **Barwa na suknie** = wełna, Kosmacizna. | **Barwić** = Kutnerować Kosmacić.
Barwica, **worka** = Tylnowiadła = potrzebny z sukna
= w ogóle: to czem się kręcą & wypychają: siano, sierść wełna &c.
Barwiste sukno = nieotarte, wełniste.

Barwena = barwana = barma = berzana = bersana = barwenka = brzanka = blin = Cyprinus barbus (ryba podobna karpiowi) zwana też „toporek". Germ: Barbe

(Barwierz, barbierz, balwierz = golarz, golibroda.) Barwierstwo = Barbierkunst, nauka, nauka barwierska. Barwiernia = izba barwierska

Barwinek ziele = Linn. vinca pervinca. – Nd: Bärwinkel. – Gosp. d. Vinca grün.

Baryér = (?) : „By miał z dziećmi pozdychać, tedy go wytupią, A jako na Baryery nigdy nic nie kupią." (Rey.) (Wiz. 69. b.)

Baryła = Bareła /: (Tarnowo w baryle 24.) :/. – Translat = brzuchacz, okrągło pękaty. –ka = herb. „– piorunująca." = beczka z prochem spuszczana z wałów na szturmujących.

Barzo, barziej = Bardzo, bardziej.

*Barzy, a, e = (we wszystkich dyal. słow.): gwałtowny, porywczy, „vehemens". – koń = bystry koń. – Fig: na barzego wsadzić, złożyć z barzego = zsadzić, zegnąć z – na (z) hardego (dą) = poduszczać, poddymać & oppos.

Baś-baś-basin-bazin! = wołanie na owce.

Bas(ss) 1.) głos gruby, niski. 2.) narzędzie muzyczne. 3.) zuchwała, pełna, uporna, dumna mowa. 4.) = plaga, cięga. (plur.) Germ. Basista = wychwał. bazin. (basem gadać. – spuścić z basu na kwintę zsadzić kogo z basu.) Basowy

Basałyk = (z Tur.) Bicz z otworem w końcu = korbacz = zołądź otwiana = basetla. (tobie = mości jeszcze = rzepola) 2.) Transl. cztek mokrzeny, przerosły, kiszka, rozkisły, leybowały, bałwanowaty. Germ: Basałykowaty. – Basałykowatość

Bas(s)arunek frynek) = 1.) = nawiązka = Schmerzensgeld. – 2.) wogóle: Entschädigung, Ersatz.

*Baśkak (z Tatar.) = wielkorządzca, starszy, starosta.

Baśń. (Dim: –ka) = bajka; – wieść, pogłoska; – fałsz, plotka; – Baśliwy. – Baśniarz (= bajarz, bajkarz). – Baśnio = pisz, słów, mowa.

*Baśnić = bajać.

Basseyn = (z franc.) kotlina, wanna, misa.

Basta! = dość już! & Bastować (rzadk.) = rzec: „basta!") = przestać, „zwinąć chorągiewkę", „złożyć szablę pod ławę" & = przypadek, pokrzywnik, ...

Bastard, =Basztart, ×Baster, ×Bastrze = †Bęs, Bękart, –ka. Germ. Bękarctwo

Uwi: – wogóle rzecz oddalająca się od swego rodzaju = Bastardziec, bękarcik. Basterlowe wino. – Bastarda = armata nieużyczajnej formy. Bastarda(2) = gatunek pijardów. – Bękart u zwierząt zob. mut. = także figurycznie: = odrodek, wyrodek. – Bękart u drzewa = wilk. Bękart = pierwszy jedwab wity przez robaczki = zbrzmt = od. niepotrzebny przyrostek (= półjedwabna materya.

Bastram. „W niewoli Tatarskiej tylko ziemię i ciorbę (zin) i bastramy suchary miał pozwolone." Ewang. W. D. 97.

Basza = Pasza. | Baskier = baszkier = lud Rossyjskiej Azyi.

Baszta = Forteca = 2.) wieża ruchoma, szopa wojenna. – 3. b. widokowa Wachtthurm. 4.) = przedmurze, fiziftarcza, obrona.
= Basztyon.

*Baśtyk = Jedni mają kośtury a drudzy baśtyki. (Pr. Kochan. Orland 1, 160.)
Bat, bacik = *Bata, batka = łódź, kadź
(×Bat = Hebr. miara płynów.)
², Bat = Batog = pałog = (kij gruby, palica, - (Batożek !)), = (plaga, cięga, bat.) Batogować, Batożkować.
Baterya = działobitnia.
**Bawa = zabawa, bawienie się, zatrudnienie (trudnienie się)
Bawarya (= kraj Bujwar) = brewerya, brawura = junakierya, burda.
Brawura (tem. ...) = junak, zbójnik, Brawurstwo
Bawełna (ukryć, obwijać w ... = koło płotu chodzić. Brawuryć.
Użyt: pieszczotek! w bawełnę owinąć!
Deriv: Bawełniany, *Bawełny (adj.), ... niany,
Bawełnica, ...nianka, Bawełnik = tkanka z ... (Cattun) (Sukienia ?) Ob: Bagarya
Bawet = w stroju kobiecym zasłona przed piersiami.
Bawey! = Ba! interj. (= patrz nań go! = bawey że go!)
Bawić ÷: ... gdzie (n.p. w mieście) z kim ś. | ... kogo = śmieszkać komu) = zatrzymywać
... przy sobie, = zatrzymywać. | bawić czas = przepędzać czas.
... wobec n.p. iskra bawi sobą ogień | niebawiąc czasu = niebawem, - wnie niezabawem, nie bawiąc.
... bawić kogo = ... , amuser.
... się = ... ; zwodzić. ... się czym = zatrudniać się czym,
... się z kim. 1.) = skracać czas z kimś | n.p. - stolarstwem, rolnictwem, ... trawnikiem, ... jakąś ideą. | ... się ... ; ... = ... pism
2.) = ...
Deriv
Bawidło, -ełko. - „Ptaszki, piłki i inne bawidła" - ... dzieciom
Bawny (Adj. Bawnie) = zaw..., kuszący, zabawiający. - ...
„Pazma nie tak ładna jak żywa i bawna."
- {„Niechaj się autor poci, niż nie zyska przecie
{Dobrze pisze, kto mówi, a ów bawnie plecie!" (Fran. Dmochowski Sztuka Rymotwórcza Pag. 21.)
Na-, po-, prze-, od-, za-, u-, z-, roz-, bawić itd.
Bawół = Buywał. = bos bubalus = Büffel. Bawolica.
Bawołowy. - Bawoli (... ozór = blacha żelazna w kształt ozora na rękojeści do wydobywania kuli z kanału armatniego. = Büffelzunge, Kanonenkrätzer.
Bawolec = antilope bubalis (Linn.) Büffelkopf. -
Bawolet = ubiór kobiecy na głowę.
*Bayborak = rodzaj tkanki jedwabnej.
Baydak (Kamczad. Daudapa) rodzaj batu, łodzi.
Baza, y. = podstawa, podsłupie, zasada, noga (n.p. u kolumny). | Bazalt = kamień twardy sześciokątny ... Basalt.
Bazanka = ziele Ob: Szczyr leśny. - | Bażanowiec = ziele = tojeść wielka = Lysimachia vulgaris. ... Weiderich
(Bażant, bażancica = ×Fazyan, fazanica.) Bażantarnia = bażantowy ogród
Prov. Mamy bażantarnię a stodoły się walą (= hucznie, buźnie a na piętrze zimno). - Bażantami karmić.
Bazar = (turc.) = targ, rowica, w ... , rynek, jarmark. - Bazarowy. - Bazarnik (ob. Obazarnik) Markietan, przekupnik
Bazgrać = gryzmolić. - Bazgrała. - Bazgranina = Bazgrota = bazgroły, Bazarnica = markietanka.
Deriv: do-, na-, o-, po-, prze-, za-. = Szukasy, albertusy, banałki, ramoty.

Obogawati = świątynie w Sanskr.

Adept

Niedźwiedziu łapki

~~Adelajin~~ do Armaty

Astronomia

Michał z Wrocławia (Vide) Pierwszy drukowany kalendarz w polsce 1494.

i Jan z Głogowy, tegoż uczeń:

Wojciech z Brudzewa, tegoż uczeń:

Jakob z Kobylina

Mateusz z Szamotuł

Konrad Celtis

Bernard Wapowski + Dzieje Kor. Pol. i W.X.L. od 1380–1535 [illegible] Wilno 1847

i Mikołaj Kopernik; Maciej z Miechowa

Jan Latos — De reparatione calendarii Leon X.

(Astrologowie:

Trembecki: „Zofijówka".

Wonia zamiast woń
Zwisko · 〃 nazwisko
Bezwoźnie ślepo przyjmuje zdarzenia

Das Portugiesische oder Spanische Alphabet.

à, á, — a.
b, — B oder w.
c, ç — s, ss.
d, — d.
é, è, — e.
f, — f.
g, — g.
h, — h.
i, j, ì. Kh, ch.
ll, gesprochen lli.
l, — l.
m, — m.
ñ, gesprochen ni.
ò, — o.
p, — p.
q — q.
r gescharrt r.
s gelinder ss.
t — t.
v — v.
u — wie b und v
x — Kh, ch.
y — ü
z — s, ss.

Vocales:
a, e, i, (y,) o, u.

Consonantes:
die übrigen.

Diphthongi:
au, (aw,) ay, eu, ey,
ie, io, iu, oy, ua,
ue, uy.

Aussprache.

b, wie der Mittel zwischen b und v bey den Lateinern.
ci, ce, wie si, ssi, se, sse
ç, wie s, ss.
ch, wie tsch
ge wie Khe oder g
gi wie Khi oder gi
gn wie cn oder gn, (dig-no)
gue, gui bleibt gue, gui,
guy wie gui.
h wird am Anfange des Wortes nie dann ausgesprochen, wenn dieses Wort im Lateinischen mit f anfängt
i wie Kh oder ch.
j — auszeichnen.

ľ wie das Italienische gli.
ñ wie das französische gn.
q dem immer ein u folgt so qua, quo etc.
qui, que so wie im französischen.
r wie rr sehr scharf.
s wie ss sehr gelinde, zwischen manchmal wie z.
u wie u.
x wie Kh oder ch. Wenn aber ein Wort mit ex anfängt und darauf ein Selbstlaut folgt, so wird x wie ks ausgesprochen. Wenn aber nach ex ein Mitlaut folgt so wird x wie s ausgesprochen.
y wie ii
z wie im italienischen auch öfter ez, welches wie das italien. zz ausgesprochen wird.

Das Englische Alphabet.

a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, w, x, y, z.

Vocales: ~~[illegible]~~ a, e, i, o, u, y.

Diphthongi: aa, ae, ai, ao, au, aw, ay. — Ea, ee, ei, eo, eu, ew, ey. — Io, oa, oe, oi, oo, ou, ow, oy, ue, ui, uy, &c.

Diphthongi: au, awe, eau, ewe, eye, ieu, iew, oie, ooe, owe, uoy.

Aussprache.

a wie ä, besonders wenn ein Consonant mit einem e darauf folgt.

aa wie äh.

ai wie äh.

aie und ay wie äh.

au und aw wie ah. u und w werden nicht gehört a aber lang ausgespr.

E gibt es im Englischen drey.

1.) e masculinum,
2.) e femininum, und
3.) e neutrum.

1. e masculinum, am Ende einsylbiger Wörter wie i.

2. e fem. oder stummes e wird am Ende nie gelesen.

3. e neutrum am Anfange und in der Mitte wird e wie im deutschen ausgesprochen.

ea wie ih (oder ie.)

eau wie iuh. ee wie ein langes i.

ei wie ih. eo wie ein kurzes e.

eou am Ende wie geschwind iu.

eu und ew am Anfange eines Wortes wie jü; in der Mitte und am Ende wie geschwinden iu.

ey wie ei. am Ende wie ein kurz ausgesprochenes e oder i.

oye wie ei.

i wie ei wenn ein Consonant mit einem e darauf folgt. Wird vielmahls ausgesprochen.

ia, ie, io, iu so daß i am Ende der Sylben oder andern Accent-Sylben, wenn sich folgende mit einem Vocale anfängt wie ei gelesen wird.

ie am Ende der Monosyllab. wie ei. In der Mitte einer Sylbe wird ie wie ein langes i (wie im Deutschen) ausgesprochen.

ieu wenn ein Consonant mit einem e darauf folgt wie lang oh.

oa allezeit wie ein langes o.

oe am Ende des Wortes wie o.

oi wie oi oder ähnlicher wie ai.

oo wie uh.

ou wie au. ough wie thoh.

ought wie lang aht.

ow insgemein wie au.

owe wie oh. —

oy wie ay. —

u im Anfang wie juh in der Mitte wie lang u.

ua wenn g im Anfang steht wird u nicht gehört.

/.

<u>ue</u>, u wird vor e nicht gelesen wenn g vor demselben steht.

<u>ui</u> fast wie üh, jedoch dass das i nur ein klein wenig, gleichsam mit angeschlagen wird.

<u>uoy</u> wie ay. — <u>uy</u> wie ey. —

<u>y</u> wie ey wenn ein Consonant mit einem e muto darauf folgt.

<u>Von Pronunciation der Consonanten</u>.

Maurycy Mochnacki. (XIX wiek)

nierozdzierzgniony węzeł

nieodbicie = niezaprzeczenie

cale = zupełnie

podnieta

przynęta i wab

opatrzna rada

rozmiesienie uniesienie = rozdwojenie

założenie

iścizna

misterstwo

grać o lepszą

rozmyślacz

[illegible] ab absurdo (zaczyna od przypuszczenia niedorzecznego z dowód który [illegible] uczynić można, wykazując następnie drugie.)
ab hoc et ab hac = rozprawiać (= niedorzecznie)
ab imo pectore [illegible]) = z głębi serca
[illegible]
- ab uno disce omnes (Virg. Eneid. II. 65) = z jednego sądź o wszystkich
[illegible]usus non tollit usum
abyssus abyssum invocat (Bibl.) [illegible]
plaudite acta est fabula (koniec [illegible]
ad [illegible] (Horacy I sat. V. [illegible])
aequam memento rebus in arduis servare mentem (Hor. II od. III)
aequo pulsat pede (śmierć wszystkich [illegible]) Hor I. od. IV.
exegi monumentum [illegible] perennius (Hor III. od. XXIV.)
illi robur et aes triplex circa pectus erat (Hor. I. od. III)
aeternum vale! Ovid. Orfeusz o Eurydyce
age quod agis (działaj [illegible], rób to co robisz)
agnosco veteris vestigia flammae (Virg.)
albo dies notanda lapillo (= szczęśliwy dzień Hor) Cf. nigro notanda lapillo.
alma parens = alma mater
[illegible] alterna camenae = lubią muzy naprzemiany
ambitiosa recidet ornamenta (Hor. [illegible])
latet anguis in herba (= wąż ukryty)
animus meminisse horret (Virg)
Annibal ad portas
arcades ambo [illegible]
- argumentum ad crumenam (apelacja do kieszeni)
argumentum baculinum (średniow. [illegible] apelacja [illegible])
asinus asinum fricat (chwali)
asinus in tegulis (na dachu osioł = [illegible] niezwykła
audax Iapeti genus (Hor. o Prometeuszu

Aura popularis = wiatr popularności
Auri sacra fames

Beati pauperes spiritu
Causam mendaciunculis adspergere (Cicero) = umaić nieco kłamstewkami
Cantabit vacuus coram latrone viator (= [illegible])
Caput mortuum (wyrażenie alchemików = część niezużyta, bezduszna)
Carpe diem, ~~[illegible]~~ quam minimum credula postero = Używaj dziś nie licz na jutro (Hor. I. ode X)
Carpent tua poma nepotes (Virg)
Castigat ridendo mores
Caveant consules ne quid res publica detrimenti capiat
Cave ne cadas! „Baczy byś nie upadł" [illegible]
Cedant arma togae = niech ustąpią honory wojskowe [illegible]
Chorda semper oberrat eadem (= ciągle wypowiada te myśli) Hor
Claudite iam rivos, pueri, sat prata biberunt (Virg)
Coelum non animum mutant qui trans mare currunt (Hor)
Compelle intrare
Consilio manuque (radą i ręką)
Contraria contrariis curantur ([illegible])
Corruptio optimi pessima (zepsucie dobrych najgorsze)
Cor unum et anima una ([illegible] IV. 32)
Credo quia absurdum (St. Augustin) cf. Credo ut intelligam (St. Anselm) nisi credideris non intelliges.
Crescit occulto velut arbor aevo Fama Marcelli Hor I. 12
Cuncta supercilio moventis (Hor. III. [illegible])
Currente calamo (= bez namysłu

Dat veniam corvis, vexat censura columbas (Juvenal)
Decet imperatorem stantem mori (Vespasianus)
Decipimur specie recti - Złudzeni pozorami [illegible]
Delicta juventutis meae (Psalm

Dente superbo = [illegible] | Dentibus albis . [illegible] , Hor

Deo ignoto . Diis ignotis .

De omni re scibili (Pico della Mirandola) et quibusdam aliis

Desinit in piscem } mulier formosa superne [illegible]

Misce stultitiam consiliis brevem, Dulce est desipere in loco (chwilowe pobłaznowanie [illegible]) Hor. IV ode XI.

De stercore Ennii (z tury plew tego autora)

Quid rides? mutato nomine de te | Fabula narratur (Hor. I sat.)

Turpe est difficiles habere nugas (Martialis) = [illegible]

Dimidium facti qui coepit [illegible] Hor) = [illegible]

Dis aliter visum [illegible] inaczej chcieli

Discite justitiam moniti et non temnere divos (Virg)

Disjecti membra [illegible]

Distinguo .. concedo ... nego

Dolus an virtus quis in hoste requirat? (Virg Eneid) sobą. [illegible] dobry

Dulces moriens reminiscitur Argos (Virg)

Dura lex, sed lex.

Eheu! fugaces, Postume, Postume, | Labuntur anni . (Hor II . XI)

Ejusdem farinae | Epicuri de grege porcum (Hor)

Ense et aratro |

Eripuit coelo fulmen, sceptrumque tyrannis (Beniam. Franklina)

Est modus in rebus, sunt certi denique fines | Quos ultra citraque nequit consistere rectum. (Hor. I. sat. I.)

Etiam periere ruinae (Lucan)

Etiamsi omnes, ego non. (Matth. XXVI. 35)

Et in Arcadia ego. - Et ego in Arcadia

Et nunc erudimini

Exceptis excipiendis

Excidat illa dies aevo ([illegible])

Ex nihilo nihil, in nihilum nil posse reverti ([illegible])

Ex ore parvulorum veritas

Ex ungue leonem

Emunctae nasis (homo) = wysmarkany, dobrego węchu, sprytny (Hor. I. Sat. 4. 8.)

Si natura negat, facit indignatio versum (Juv. I. 79) = oburzenie czyni go poetą

Favete linguis = [illegible] omnes = [illegible].

Fama volat | Festina lente | Fiat lux

Felix culpa, quae talem ac tantum meruit habere [illegible] (st. August.)

Felix qui potuit rerum cognoscere causas (Virg. Georg.)

Fervet opus (wre w robocie [illegible]) [illegible]

Fidus Achates (Virg.) = [illegible]

Fenum habet in cornu, longe fuge [illegible], caveto! (Hor. I sat. IV)
(= [illegible])

Fortes fortuna [illegible] 41.

Forsan et haec olim meminisse iuvabit. (Virg. Aen. I)

Fronde super viridi (Virg. Ecl. I) [illegible]

Fronti nulla fides (Juv. Sat. II) [illegible]

Fugit irreparabile tempus (Virg. Georg.)

Furor arma ministrat (Virg. Aeneid. I) [illegible]

Gens humana ruit per vetitum nefas (Hor. I. od. III)

Genus irritabile vatum. (Hor. Ep.)

Grammatici certant (= [illegible])

Grosso modo (= [illegible] opracowanie [illegible])

Habemus [illegible]

Habent sua fata libelli

Haeret lateri lethalis arundo (Virg. Aen. IV. 73) = [illegible]

Hic = Hic sistendum = Hic advertendum (uwaga na [illegible])
[illegible]

Hic et nunc = tu i teraz.

Hoc erat in votis (Hor. II sat. VI) = [illegible]

Hoc opus, hic labor est (Virg. Aeneid. VI) = oto [illegible]

Hoc volo sic jubeo, sit pro ratione voluntas (Juv.)

Homo homini lupus (Plaut.) = [illegible]

Homo sum et humani nihil a me alienum puto (Terentius)

Horresco referens (Virg. Aeneid. II)

Hospes hostis (= kto [illegible] ten wrogiem)

Ibi deficit orbis (napis na kolumnach Herkulesa: tu koniec świata)
Ignoti nulla cupido. (nieznanego nie pragniemy)
Impavidum ferient ruinae. (Hor III. ode III.)
Imperium in imperio (= państwo w państwie)
In anima vili | Ind. irae | In extremis (żeni się [illegible] testament pisze)
In cauda venenum
Indocti discant et ament meminisse periti
Infelix operis summa quia ponere totum nesciet. (Hor. Ars poe. 34.)
In globo (en bloc) | In rerum natura..|
In medias res. | In medio stat virtus. | In naturalibus (= nago)
In sylvam non ligna feras insanius! (Hor. sat X) = drwa do lasu
Inter pocula (= przy kieliszkach, w rozm.)
In tenui labor, at tenuis non gloria (Virg. Georg)
(= W drobnych szczegółach największa praca, ale nie drobna chwała.)
Inter utrumque tene, medio tutissimus ibis.
Intus et in cute. - Ego te intus et in cute novi. (Pers. III) = na wylot Cię znam
Invita Minerva (Hor. Ars poe) = gwałcąc muzę
In vitium ducit culpae fuga (Hor. ars poë) = z ~~[illegible]~~ obawy jakiegoś błędu wpaść w przeciwny
Ipso facto | Is fecit cui prodest |
Ira furor brevis est.
Italiam! Italiam! (na widok lądu - towarzysze Eneasza) - „Thalassa! Thalassa!" (towarzysze Xenofonta) - „Ląd! ląd!" (Kolumb)
Ithos & Pathos (= spokojne i burzliwe gesta oratora)
Jure et facto
Inertibus horis = w próżniaczych chwilach
Labor improbus omnia vincit (Virg. Georg)
Lapsus calami. - Lapsus linguae.
Laudator temporis acti. (= chwalca przeszłości) (Hor. Ars poët)
Longo sed proximus intervallo. (Virg. En. V. 320) = pierwszy po nim (lecz daleko za nim)
Lucidus ordo (Hor. Ars poet) jasny szyk stylu
Macte animo (= odwagi!) | Magister dixit
Major e longinquo reverentia
Majores pennas nido (Hor) = skrzydła nie szersze od gniazda ~~[illegible]~~ z kąd wyleciałem
Magister artis, ingeniique largitor Venter (Pers.)

Majoresque cadunt altis de montibus umbrae. (Virg. Ecl.)
Male parta male dilabuntur
Materiam superabat opus (: robota cenniejsza od materjału:)
Maxima debetur puero reverentia (Juv. XIV) = cześć największa dziecku
Nati melioribus annis (: w szczęśliwszych czasach zrodzeni) (Virg. En. VI)
Medio de fonte leporum | Surgit amari aliquid, quod in ipsis floribus angat. (Lucretius IV.)
Me, me adsum qui feci. (Virg. IX)
Mens agitat molem. (Virg. VI.) = duch rządzi ciałem
Mens divinior (Hor. ~~Sat. IV~~) = natchnienie poety
Ille terrarum mihi praeter omnes angulus ridet. (Hor.)
Minima de malis (: najmniejsze zło.) | Mirabile dictu
Mobilitate viget = Vires acquirit eundo
Multa paucis (w krótkich słowach wiele rzeczy) | Mutatis mutandis

Naturam expelles furca tamen usque ~~[illegible]~~ recurret. (Hor. I Ep. X.)
Nec deus intersit nisi dignus vindice nodus. (Hor. Ars poët.)
(: Boga wspominać gdy niema tego godna)
Nec mortale sonans (Virg. En. VI.) (: jakby nie ziemski głos)
Neque semper arcum tendit Apollo (Hor. II od. VII)
Id arbitror | Apprime in vita esse utile ut ne quid nimis. (Terent.)
Nescio vos! (Evang) | Nescit vox missa reverti. (Hor. Ars poet.) (: [illegible] nie [illegible])
Ne sutor ultra crepidam (Apelles)
(: Maître André, faites des perruques. Voltaire:)
Ne varietur (: niech nie zmienić!: — napis zwykły na dokumentach :)
Nil actum reputans si quid superesset agendum. Luc. „Phars"
o Cezarze: Sądził że nic jeszcze nie zrobił jeżeli go coś do zrobienia jeszcze zostało :)
Nil admirari, prope res est una, Numici, | Solaque, quae possit facere et servare beatum. (Hor. I. Ep. VI.:)
Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa. (Hor. I. ep. I)
Nil mortalibus arduum est. (Hor. I od. III.)
Nil novi sub sole. (Eccles.)
Nimium ne crede colori. (Virg. Ecl. II)
Non grandia loquimur, sed vivimus

Nocturna versate manu, versate diurna. (Hor. Ars poet.)
Noli me tangere. (Marc. XVI.) (Wertuj ciągle te książki)
Nolite mittere margaritas ante porcos. (Evang.)
Non bis in idem (nie 2, bo więcej [illegible] itp.)
Non erat his locus. – (nie w porę – nie było temu miejsca)
Non ignara mali miseris succurrere disco. (Virg. Aen. I. Dido mówi)
Non licet omnibus adire Corinthum. (nie dla psa kiełbasa)
Non omnia possumus omnes (Virg Ecl. VIII.)
Non omnis moriar. (Hor. Od. XXIV. lib III.)
Non passibus aequis. (Virg. Aeneid. II.) – nie równym krokiem.
Non possumus (Acta Ap. IV. 19.)
Novissima verba (ostatnie słowa umierającego [illegible] przy pożegnaniu)
Nulla dies sine linea (Plinius o Apellesie)
Numero deus impare gaudet. (Virg. Ecl. VIII.)
Nunc dimittis servum tuum Domine. (Evang.)
Nunc est bibendum, nunc pede libero pulsanda tellus. (Hor. I. ode XXXI.)
{ Os habent et non loquentur
{ Oculos habent, et non videbunt, aures habent, et non audient. — Manus habent et non palpabunt.
Odi profanum vulgus et arceo. (Hor. III. ode I.)
O et praesidium et dulce decus meum! (Hor. do Mecena. I. ode I.)
O fortunatam natam me consule Romam (mierny wiersz Cicerona)
O fortunatos nimium, sua si bona norint. (Virg. Georg)
= nie umieją ocenić swego szczęścia
Omne ignotum pro magnifico est. (Tacit).
— — terribili
Omne supervacuum pleno de pectore manat. (Hor. Ars poët.
Zbytek ze środka wyrzuca.
Omne tulit punctum qui miscuit utile dulci. (Hor. Ars poet.)
Omnia mecum porto. (Bias)
Omnia serviliter pro dominatione. (Tacit. Hist. I. XXXVI.)
= płaszczyć się by panować.
Omnia vincit amor, (Virg. Ecl. X.) et nos cedamus amori.

Omnis homo mendax (Psalm 115.)

O curas hominum! O quantum est in rebus inane! (Pers.)

Ore rotundo (= gładkiem słowem). „Grajis (Grekom) ingenium, Grajis dedit ore rotundo | Musa loqui. (Hor. Ars poët.)

Os magna sonaturum (= brzmiący głos, słowo wielkie, dar słowa)

O tempora! o mores (Cic. o Katilinie)

Otium cum dignitate (czas swobody do szlachetnego próżnowania) Cic.

O vanas hominum mentes, o pectora caeca! (Lucretius)

Omnia munda mundis. (Ewangelia)

Parcere subjectis et debellare superbos. (Virg. En. VI.)

Par pari refertur (oko za oko)

Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus. (Hor. Ars poet.)

Patiens quia aeternus. (Augustin)

Paulo majora canamus. (Virg. Ecl. IV.) = śpiewajmy coś nieco wyższego

Paupertas impulit audax | Ut versus facerem. (Hor. II. ep. II)

Pectus est quod disertum facit. (Quintil.) = „Les grandes pensées viennent du coeur", (Vauvenargues) autor dla chleba

Pede poena claudo (Hor. III. ode II.) = kara kulawo zwolna za winą podąża.

Pendens dicentis ab ore (= wisząc mowa u jego ust)

Pendent opera interrupta = prace w zawieszeniu

Per inania regna (Virg VI.) = w krainie cieniów

Perinde ac cadaver.. in omnibus ubi peccatum non cerneretur. (Ign. Loyola)

Pertransiit benefaciendo. Transire benefaciendo.

„Poete, non dolet" (Arria) | Proh pudor

Post equitem sedet atra cura (Hor. III. ode 1) nie uciekniesz przed troską.

Primo avulso non deficit alter (Virg En. VI.) = zastąpi go kto inny

Primo mihi (mówi lew w bajce Phaedr.)

Primus inter pares

Principibus placuisse viris non ultima laus est. (Hor. I. 17)

Pro aris et focis (= dworactwo)

Proles sine matre creata (= bez wspomnianych wzorów itp.)

Jam proximus ardet Ucalegon. (~~[illegible]~~ Virg. En. II)

Pulchre, bene, recte! (mówią chwalcy u Hor. ar[illegible])

Quaerens quem devoret. (Św. Piotr o szatanie)
Quae sunt Caesaris, Caesari. (Ewang.)
Qualis ab incepto. (osoba w dramacie niech będzie do końca qualis &) (Hor. Ars poët.)
Qualis artifex pereo (Neron przed śmiercią)
Quandoque bonus dormitat Homerus. (Hor. Ars poët.)
Quantum mutatus ab illo! (Virg. En. II.) Eneasz o Hektorze zabitym
Quantum sufficit (= ile potrzeba) formułka [illegible] aptekarzy o wodzie do [illegible]
Quia nominor leo, a więc mi wszystko wolno (pars leonina) (Phaedr.)
Qui aures habet, audiat. (Ew.)
Qui bene amat bene castigat.
Quid deceat, quid non. (Hor. Ars poët.)
Pictoribus atque poëtis
Quidlibet audendi semper fuit aequa potestas. (Hor. Ars poët.)
Quidquid delirant reges plectuntur Achivi. (Hor. I. Ep. II.)
Quidquid tentabam dicere versus erat. (Ov.)
Qui est sine peccato, primum in illam lapidem mittat. (Ew.)
Qui nescit dissimulare, nescit regnare
Quis novus his nostris successit sedibus hospes? (Virg. En. IV)
Quis tulerit Gracchos de seditione querentes. (Juven.) kto zniesie aby anarchiści na anarchię się żalili
Quod ab omnibus, quod ubique, quod semper.
Quod Di omen avertant! (Virg. En. II)
Q.E.D. = Quod erat demonstrandum.
Quod scripsi, scripsi. (Kosmas Medicis & Marinus V.) com napisał - jużem napisał, nie zmienię
Quorum pars magna fui. (Virg. En. II.)
Quos vult perdere, Jupiter dementat. | Quos ego... (Virg. En. I)

Rara avis in terris (Juv. VI.)
Rari nantes in gurgite vasto. (Virg. En. I.) kilku rozbitków płynie nad otchłanią.
Regis ad exemplar totus componitur orbis.
Relicta non bene parmula. (= rzuciw haniebnie tarczę.)
Rem acu tetigisti | Ridendo dicere verum. (Hor)
Risum teneatis. - | Spectatum admissi, risum teneatis, amici? (Hor. Ars poë.)
Rudis, indigestaque moles (= masa bezkształtna i bezładna) Ovid. Me.

Scientia est potentia. (Bacon)
Semel abbas semper abbas.

Scandit fatalis machina muros (Virg. En. o koniu drewnianym wniesionym do Troi.)
Scribitur ad narrandum non ad probandum (Pisanie hist. o historyi)
Sedet, aeternumque sedebit infelix Theseus. Virg. En VI) w piekle, za karę obrazy Plutona etc.
Semper ad eventum festinat. (Hor. Ars poet.)
Servum pecus (imitatorum.) | Si augur augurem ......
Similis simili gaudet. | Similia similibus curantur | Sic vos non vobis
Sine me, liber, ibis in Urbem! (Ovid. z wygnania do swych wierszy)
Sine nomine vulgus = ignobile vulgus (Hor)
Sint ut sunt, aut non sint.
Si parva licet componere magnis.
Si vis pacem, para bellum.
Si vis me flere, dolendum est primum ipsi tibi. (Hor. Ars poet.)
Saepe premente Deo, fert Deus alter opem
Solemque suum, sua sidera norunt. (Virg. in VI)
Solve senescentem. (Hor I. Epist. 1.) = wstap, gdyś postarzał się
Spiritus promptus est, caro autem infirma (Evang.)
Stans pede in uno. (Hor. I. sat. IV) = na poczekaniu
Stultorum numerus est infinitus. (Salomon)
Stupete gentes!
Sublimi feriam sidera vertice. (Hor. I. ode 1.) = aż pod gwiazdy wzniosę czoło.
Sub tegmine fagi = w cieniu drzewa
Suave mari magno, turbantibus aequora ventis,
E terra magnum alterius spectare laborem. (Lucr. De rerum nat.)
= being [illegible] cudzy [illegible]
Sufficit cuique diei malitia sua. (Evang.) = dość trosce na troskę jutrzejszą
Sunt lacrymae rerum et mentem mortalia tangunt. (Virg. En. I.)
Surge et ambula! (Evang.) . . . tandem, carnifex! (Mecen. do [illegible])
Sustine et abstine. (maxyma Stoików: cierp i wstrzymuj się)
Tolle causam. | Tarde venientibus ossa.
Tanquam aegri somnia (Hor. Ars poet.) = jak sen chorobliwy
Tantae molis erat romanam condere gentem. (tak trudno było Rzym założyć; Virg. En.)
Telum imbelle sine ictu (Virg. En. II.) = bez siły [illegible]
Tempus edax, homo edacior. | Tolle, lege. (Głos boży do św. Augustyna, który go nawrócił listem św. Pawła)
Testis unus, testis nullus.
Timeo Danaos et dona ferentes. (Virg. En. II.)
Timeo hominem unius libri. (Tomasz z Akwin.)

Tot capita, tot sensus. | Tot capita tot sententiae. 7
Toto coelo. Tota terra. (o cało niebo)
Tradidit mundum disputatoribus eorum. (Pis.)
Trahit sua quemque voluptas. (Virg. Ecl. II.)
Nam tua res agitur, paries quum proximus ardet. (Hor. I. Ep. XVIII.)
Tu es ille vir! (Nathan do Dawida jako zastosowanie paraboli)
Tulit alter honores (- dalszy ciąg Horacjusza: Sic vos non vobis)
Tu quoque! (Cezar do Brutusa)
Tertium non datur (= jedno z dwojga)

Ultima ratio
Ultimum moriens (- resp. stoic najpierwiej wygasa, umiera według)
Ut pictura poesis. (Hor. Ars poët.) = malarstwem jest poezja
Ut aliquid fieri videatur.
Vae soli (Salom) | Vae victis | Vanitas vanitatum | Veni, vidi, vici |
Varium et mutabile semper. (Virg. En. IV. o kobiecie)
Vera incessu patuit dea. (Virg. En. I.) - wersja po rozdziale bogini
Veritas odium parit, obsequium amicos. (przysłowie)
Victrix causa diis placuit, sed victa Catoni (Luc. „Pharsalia" V.)
Video meliora, proboque, deteriora sequor. (Ovid. Metam. VII.)
Vir bonus, dicendi peritus = dobry obywatel i mowca (Quintilian)
Vinum bonum laetificat cor hominis. (Salom)
Vires acquirit eundo. (Virg. En. IV.) = rośnie w biegu
O cives, cives, quaerenda pecunia primum est;
Virtus post nummos! (Hor. I. ep. I)
Vis comica
Vitam impendere vero. (Juv. Sat IV.) motto Rousseau'a
Vivit sub pectore vulnus. | = Aeternum servans sub
pectore vulnus. (Virg. En. IV.)
Vox clamantis in deserto. (Joh. I)
Vox?.. Obstupui, steteruntque comae et vox faucibus haesit. (Virg. En. III)
Vox, vox, praetereaque nihil.
Vox populi, vox dei.

Szachy po: francuzku: Echecs.
— — angielsku: Chess.
— — włosku: Scacco.
— — hiszpańsku: Xaque.
— — portugalsku: Escaque.
— — niemiecku: Schachspiel.
— — polsku: szachy.

Biały zaczyna i daje Mat

w 6ciu posunięciach.

B./Cz. Król B3 / E6

Królowa F1 / B6

Wieża G8 / A7

Laufer H2 / C5

Koń E2 - G6 / C8 - F5

Chłop B4 - D3 - G2 - H5 / A6 - B7 - D4 - D6 - F6 - H6.

Kto odgadnie - będzie wolny o trzy miesiący pierwej od innych.

B	G

1. F1 — F5 ! : E6 — F5
2. E2 — [illegible] : C5 — D4
3. G1 — F8 : B6 — B4 !
4. B3 — B4 : A6 — A5 !
5. B4 — B5 : [illegible]
6. F2 — F4 ! : Mat

[illegible] :

2. E2 — D4 ! : F5 — [illegible]
3. F6 — F4 ! : [illegible] — [illegible]
4. F2 — F3 ! : Mat

$\frac{11}{2}$ 65'

[illegible]

[illegible]

[illegible] M. – G. [illegible]

[illegible]

I [illegible] II [illegible]

III [illegible] IV [illegible]

[illegible]

V [illegible] VI [illegible]

[illegible] II [illegible] III [illegible]

IV [illegible]

[illegible] IV [illegible] V [illegible]

[illegible] I [illegible] II [illegible] III [illegible]

II [illegible] III [illegible] IV [illegible]

mat w 6 ciu — [top left margin note, partly illegible] ...Zerathu ... 16.74 ... 11.74.

51

Mat w 6^ciu — nd 9/2 1874

K $\frac{c3\ \ e7}{c2\ \ d5}$ Kwa $\frac{g1}{b5}$ W $\frac{c7-h2}{b7-~~c8~~}$

L $\frac{e3-h7}{e2}$ Kx $\frac{~~f~~ g6}{f4-f6}$

Ch $\frac{b3-c2-}{c3-e5-g5}$

I g4+f4 + . — . g5 + f4 najlep.
II g1-g2 + . — . f4 - f3 najl.
III. g2 X f3 + . — . e2 - f3 najl.
IV. h2-d2 + . — c3 X d2 najl.
V. c2-c4 + . — . b5 - c4
VI. b3 X c4 +

... sprobowane

niew probowane Mat w 6. ciu nd 9/2 1874

K $\frac{c2}{d4}$ Kwa $\frac{d1}{b4}$ W $\frac{—}{c5-e5}$ L $\frac{h8}{c8-e1}$ Kx $\frac{c7}{f4-f7}$

Ch $\frac{c8}{—}$

... w 7.

M: w f. K $\frac{c2}{d4}$ Kwa $\frac{b1}{b4}$ W $\frac{-}{c5-e5}$ L $\frac{h8}{c8-d2}$

Kk $\frac{d6}{g7}$ Dh $\frac{c4}{-}$ [illegible] 16/11 74. [illegible]

M w S.! K $\frac{c2}{d4}$ Kwa $\frac{b1}{b4}$ W $\frac{-}{c5\ e5}$ L $\frac{h8}{c8-d2}$

(Mbyinkie koto-) [illegible]

Kk $\frac{-}{g7}$ Ch $\frac{c4-d3}{-}$

1.) [illegible] 2.) [illegible] 3.) [illegible] 4.) [illegible]

5.) [illegible]

**) [illegible] 3.) [illegible] 4.) [illegible] 5.) [illegible]

[illegible]

[illegible]

posłałem do Szczutka
tożsamo w § pomieściem
16/11 1874.

[illegible]

1, [illegible] 2, $\frac{CS-3}{}$ 3, $\frac{C8-38}{}$ 4, [illegible]

[illegible]

[illegible] 4, $3r - a\ 5\ 2M.$

K $\frac{84}{}$ W $\frac{64}{}$ L $\frac{94}{}$ ... d $\frac{84}{a6 - f5 - f4 - g6}$

(R. 1) ... 2) ... 3) ... 5) ...

(WRS)

K $\frac{6}{g3}$ ... W $\frac{e6}{f5-h5}$ L $\frac{d1}{d7}$ ... $\frac{e2}{a5 - g7}$

d $\frac{e2 - f3}{a4 - f4 - h6}$ (R. 1) ... 2) ...

3) ... 4) ... 5) e2 - e4 + M.)

K $\frac{e2}{}$ ... W ... $\frac{}{e3-e6}$

(R. 1) ... 2) ... 3) ...

K $\frac{}{}$ L ... d ...

just seen at breakfast 16/11 74.

25/5 1874. **W S.** „Carré" 54

K $\frac{h2}{a5}$ Kwa $\frac{c4}{a4}$ W $\frac{e3-f1}{e6-g5}$ L $\frac{f2}{b6}$

Kk $\frac{e7}{c3-f4}$ Ch $\frac{-}{d6-e4-f6}$

Rom 1., $\frac{e3 \times e4+}{c3 \times e4}$ 2., $\frac{f2-d4+}{b6 \times d4}$

3., $\frac{c4-d5+}{f4 \times d5}$ 4., $\frac{f1-f5+}{g5 \times f5}$

5., e7 - g6 ‡

~~[illegible]~~

w 5.   18/12 1874.   56

sprawdzić [illegible] i ulepszyć Var.

K D3 / E5   Kwa C2 / A7   W F6-H5 / D5-F3   S E1 / F5 ...

Kk — / E4   Ch A3-E3-A2 / C6-H4-F7

1.) C2-C3+ / E4 x C3+ odkr.   2.) H5 x F5+ / F3 x F5

3.) E1 x C3+ / E5-D5*) najlepiej   4.) E3-E4+ / D5-C5   5.) S. C3-D4 ‡

Var. 1.) jak wyżej / E5-D5   2.) C3 x C6+ / D5-E5   3.) E1-C3+ / E4 x C3+ najlepiej

4.) H5 x F5+ / F3 x F5   5.) kwa C6-E6 ‡

---

*) 3.) — / A7-D4   4.) C3 x D4+ / E5-D5   5.) Ch. E3-D4 ‡.

(12)

<u>w 4</u> (6/4 1875.) und. 57

K $\frac{h5}{f4}$ L $\frac{f1}{-}$ Koi $\frac{d2-e3}{-}$ Ch $\frac{b2-d4-e5-f2}{c6-e6-f3}$ (b3)

1.) $\frac{f1-d3}{c6-c5}$ 2.) $\frac{d2-c4}{c5 \times d4}$ 3.) $\frac{h5-h4}{d4 \times e3}$ 4.) f2 × e3 ‡.

(: M. Czarny Ch. sprowadzony × do środka Ch. który daje mata :)

<u>albo toż samo zadanie inaczej:</u>

K $\frac{f5}{d4}$ L $\frac{d1}{-}$ Koi $\frac{b2-c3}{-}$ Ch $\frac{a2-b4-c5-d2-g5}{a6-c6-d3}$.

1.) $\frac{d1-b3}{a6-a5}$ 2.) $\frac{b2-a4}{a5 \times b4}$ 3.) $\frac{f5-f4}{b4 \times c3}$ 4.) d2 × c3 ‡

[: to samo odwrotnie ustawione:
K $\frac{c5}{e4}$ Lauf $\frac{e1}{-}$ Koi $\frac{f3-g2}{-}$ Ch $\frac{b5-e2-f5-g4-h2}{e3-f6-h6}$

(m)

W 4.

29/11 1874

K g5 e4 / L e1 / Ch c2-d3 / Ch c4-d5-e2 / b6-d6-e7

1, e1-c3 / d6-b5 2, c2-b4 / b6, c4 3, g5-g4 / c4, d3

4, e2, d3 + M.

Ch a2-g6 / a3-g7

[illegible]

[illegible]

Mylne - bo jest i inne rozwiązanie:

1, d3-b4 2, b4-a2 3, e1-g3 4, a2-c3‡

trzeba zatem dodać Ch. a2-g6 / a3-g7 co nieładnie.

Przerobić w sposób aby tylko jedno było rozwiązanie. Obróć.

(albo dodać tylko Ch.)

W4.

K $\frac{h1}{b4}$ K^{wa} $\frac{-}{h6}$ W $\frac{-}{a7-f8}$

L $\frac{d1-e5}{a5-g4}$ K^{K} $\frac{c5-d6}{c7-g5}$

Ch $\frac{b2-b3-d3}{a6-b5-d5-f3-h3}$

W4. Тен со гасира.

K $\frac{g1}{d6}$ Kwa $\frac{h7}{d4}$ W. $\frac{b7-c2}{e8-h8}$

L $\frac{b3-h2}{g7}$ K^{k} $\frac{a6-g?}{f8\ h4}$

Ch $\frac{b2-d3}{b5-e3-e5-f6-g5.}$

w4.

K $\frac{a5}{f4}$ Kwa $\frac{d3}{-}$ K^{k} e7-f3

Ch $\frac{b6-g2-g4-h6}{b7-d5-f6-h7.}$

* w 3.

K $\frac{c4}{e3}$ Kwa $\frac{e1}{h4}$ L $\frac{a5}{c1}$ Kk $\frac{e4-g6}{d5-f4}$

Ch $\frac{}{c2-g4}$ - (: I. e4 - g5 &

w 3.

K $\frac{f1}{d5}$ $\frac{h7-d4}{}$ Kk $\frac{c5-d6}{b8-c6}$

Ch a4 - 3 - s - f6 -

a7 - d7 - f4 - g5.

* w 3. bardzo zgrabne

K $\frac{a7}{c6}$ W $\frac{d5-d7}{d3-e6}$ L $\frac{b6}{c8}$ Kk - g4 -

Ch $\frac{a4}{a3-b7-c4-f6-g5-h7}$ (: I. g4 - h6

w 3.

K $\frac{d2}{e6}$ Kwa $\frac{f2}{}$ W $\frac{h8}{}$ L $\frac{c3-f3}{g6}$

Kk $\frac{b5-e4}{f5}$ - Ch $\frac{b6-e3-f6-h6}{b7-c6-d3-g4-h7}$

(: I. $\frac{e4-c5+}{e6-f7}$ | i zadanie dobre w 2. | II. $\frac{f2-h4}{}$ ad libitum | III. + Koniem b5 Laufrem f3 lub Królową.

Trudne i piękne z wariantami [illegible]

w 4.

K $\frac{a4}{c4}$

K^a $\frac{h1}{-}$

W $\frac{-}{f5-g6}$

L $\frac{b7-d4}{d6}$

Ch $\frac{b2}{d3-g3}$

1.) d4-c5. – d6-c5
2.) b7-d5.+. – f5-d5
3.) h1-c1+ – c4-d4. 4.) ‡
1.) d4-c5 – c4-c5
2.) h1-c6+ – c5-d4
3.) c6-e4+ – d4-c5 4.) ‡

*** w 3.**

K $\frac{c1}{e3}$

K^a $\frac{a8}{-}$

W $\frac{-}{d4-g5}$

L $\frac{b7-c5}{h8}$

K^k $\frac{d3}{-}$

Ch $\frac{b3}{b5-c2-f5-g4-h5.}$

(: I. b7-h1. – II. a8-g2. – III. g2-d2 ‡. :)

W 4. 55

K $\frac{a8}{h7}$ K^a $\frac{a7}{-}$

W $\frac{f8}{-}$ L $\frac{g5}{g8-h8}$

K^k $\frac{d3}{-}$

Ch $\frac{f3}{c4-e6-f7-g6}$

w 4

K $\frac{e2}{d4}$

K^{wu} $\frac{a6}{—}$

W $\frac{a5}{—}$

L $\frac{a8}{c6-e7}$

K^{k} $\frac{b4-c3-c7}{—}$ (sic)

Ch $\frac{b3-f4}{~~d5~~ e3-e6}$

* w 3, [illegible]

K $\frac{g4}{e4}$ K^{wu} $\frac{d6}{—}$.

L $\frac{—}{g7}$ K^{k} $\frac{g6}{b6}$

Ch $\frac{a5-d2-e3}{b3-g5}$.

(I. g6-e7 X

w 3 (Illustration)

K $\frac{f2}{e7}$ W $\frac{b5}{—}$

L $\frac{f6}{—}$ K^{k} $\frac{g7}{b2}$

Ch $\frac{e2}{d5}$.

?

w 7.

K $\frac{D2}{D4}$ Kwa $\frac{—}{~~D6~~}$ ~~[illegible]~~ Ke $\frac{E5-F4}{—}$ L $\frac{G3}{C5-~~G6~~H7}$

Ch $\frac{B3-C4-F2-G4}{B4-E7-F3-G5}$

1.) $\frac{F4-E6+}{D6 \times E6 \text{ najl.}}$ 2.) $\frac{E5 \times F3+}{D4-E4}$

3.) $\frac{F3-G5+}{E4-D4}$ 4.) $\frac{G5 \times E6+}{D4-E4}$

5.) $\frac{E6-G5+}{E4-D4}$ 6.) $\frac{F2-F4}{\text{dowoli}}$

7.) G3-F2 ‡

K $\frac{E2}{E4}$ Kwa $\frac{-}{C6}$ L $\frac{H3}{D5}$ Kk $\frac{F5-G4}{-}$

Ch $\frac{C3-D4-G2-H4}{B2-F7-G3-C4}$

W 3, dwie linije bojowe w szeregach i zabawka.

K $\frac{g1}{e1}$ Kwa $\frac{e}{a6}$ W $\frac{b1}{b6-d6}$ L $\frac{a1-h1}{e6-\text{[illegible]}}$ Kk $\frac{c1-f1}{d1-h6}$

Ch $\frac{a}{e6-g6-f6}$

1.) $\frac{a1-c3+}{d1 \times c3}$ 2.) $\frac{c1-d3++}{e1-e2}$ 3.) d3-f4+M.

Dazar. Aufgabe V. II. n 3.

K $\frac{h3}{c0.4}$ Kon = W $\frac{-}{a8-d7}$ L $\frac{c4-d8}{e5}$

. Kk $\frac{c8-g4}{f5}$ Ch $\frac{a5-b2-d3}{b3-c5-g7-h4.}$ — ?

W 3 (2 Tyg. il. 1874 N. 904) 62

K $\frac{b3}{a6}$ Kwa $\frac{g7}{-}$ W $\frac{b8}{-}$ L $\frac{a8}{b6}$ Ku $\frac{f7}{-}$

Ch $\frac{e3 - a6}{b4-b5-e7-h3}$ | I $\frac{a8-h1}{8}$ 8

W 5. (2 Tyg il 1874)

K $\frac{g5}{a4}$ Kwa $\frac{d6}{-}$ W $\frac{g3}{-}$ L $\frac{e6}{d8-a4}$

Ku $\frac{e5}{a5-e2}$ Ch $\frac{c3-f6-g2}{b6-b7-c6-f3-g6-g7-h5}$

Mat w dwóch posunięciach.

B.	Cz.
Kr. c1	Kr. c3
Kwa h3	Kwa c5
Konie b2, c7	Laufer c6
Wieża d2	Konie a5, e5
Chłopy. a3, b6, e3.	Chłopy. b3, b7, d3

Autor: S. Loyd.

Pr

Vom 1. October angefangen

von **Julius Beermann** ein n

"

in deutscher Sprache erscheinen. Dasselbe w
den mit 1. Oktober aufhörenden „U n g a r
„Hungaria" allen öffentlichen Aemtern, den
In dem redactionellen Theile wird die „Hu
legen. Die gesammte sociale, volkswirthscha